

Seznam příloh

Přílohy 1

Příloha č. 1: Jednotlivci používající internet podle pohlaví v roce 2007 a 2011 (tabulka)

Příloha č. 2: Věkové složení českých uživatelů na Facebooku (graf)

Příloha č. 3: Nepřetržitý růst simultánních P2P uživatelů na světě (graf)

Příloha č. 4: Výnosy hudebního průmyslu v letech 1973–2009, USA (graf)

Příloha č. 5: Výnosy hudebního průmyslu přepočtené na inflaci a na hlavu, USA (graf)

Příloha č. 6: Poslech hudby digitálně a platba za digitální formát: mp3, cloud, YouTube (tabulka)

Přílohy 2: data z výzkumu

Příloha č. 7: Používání fyzických hudebních nosičů v minulosti a v současnosti (tabulka)

Příloha č. 8: Konzumace hudebních médií před internetem a v současnosti (tabulka)

Příloha č. 9: Názor na neautorizované stahování mp3 (tabulka)

Příloha č. 10: Názor na hudební průmysl (tabulka)

Přílohy 3: výňatky z rozhovorů

Příloha č. 11: Používání hudebních nosičů a platba za ně: cloud, mp3, fyzické nosiče (tabulka)

Příloha č. 12: Role nových médií při utváření komunity a vkusu (tabulka)

Příloha č. 13: Producers: nahráváte hudební obsah na internet? (tabulka)

Příloha č. 14: Proměna vztahu mezi hudebníkem a fanouškem

Příloha č. 15: Žánry a generační pojítka v hudbě (tabulka)

Přílohy 4: rozhovory s respondenty

Martin (*1991) – DITCHMAG

Alexandra (*1984)

Iva (*1987)

Anche (*1988), Tomáš (*1987) – Planeta Nova DJs

Přílohy 5: rozhovor s interpretem

FLOEX / Tomáš Dvořák (*1978)

Přílohy

Přílohy 1

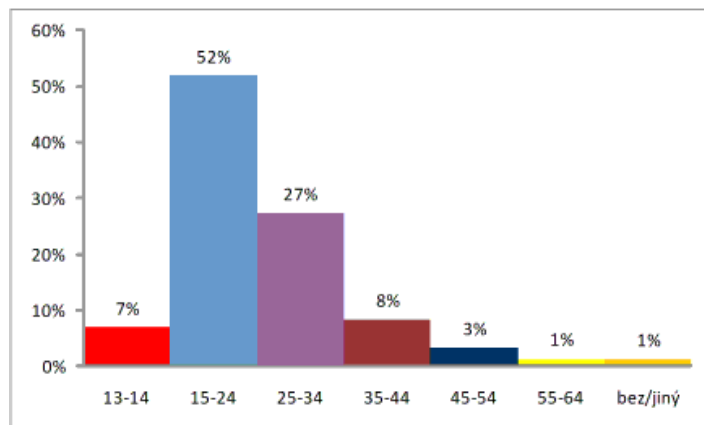
Příloha č. 1: Jednotlivci používající internet podle pohlaví v roce 2007 a 2011 (tabulka)

Tabulka 18: Jednotlivci používající internet v zemích EU podle pohlaví a věku v roce 2007 a 2011

země EU	2. čtvrtletí 2007								2. čtvrtletí 2011*								%		
	Celkem 16-74	Pohlaví		Věková skupina						Celkem 16-74	Pohlaví		Věková skupina						
		muži	ženy	16-24 (roč. 1983-91)	25-34 (roč. 1982-73)	35-44	45-54	55-64	65-74		muži	ženy	16-24 (roč. 1987-94)	25-34 (roč. 1986-77)	35-44	45-54		55-64	65-74
EU27 průměr	57.2	60.7	53.8	84.6	72.9	65.7	55.0	37.4	15.9	71.5	73.9	69.2	93.3	88.7	82.0	71.5	53.0	30.7	
Česká republika	48.6	51.5	45.8	82.1	59.7	56.4	46.9	25.0	6.9	70.5	73.2	67.9	94.8	87.4	84.1	72.0	46.3	25.0	

Zdroj: ČSÚ (2012).

Příloha č. 2: Věkové složení českých uživatelů na Facebooku (graf)

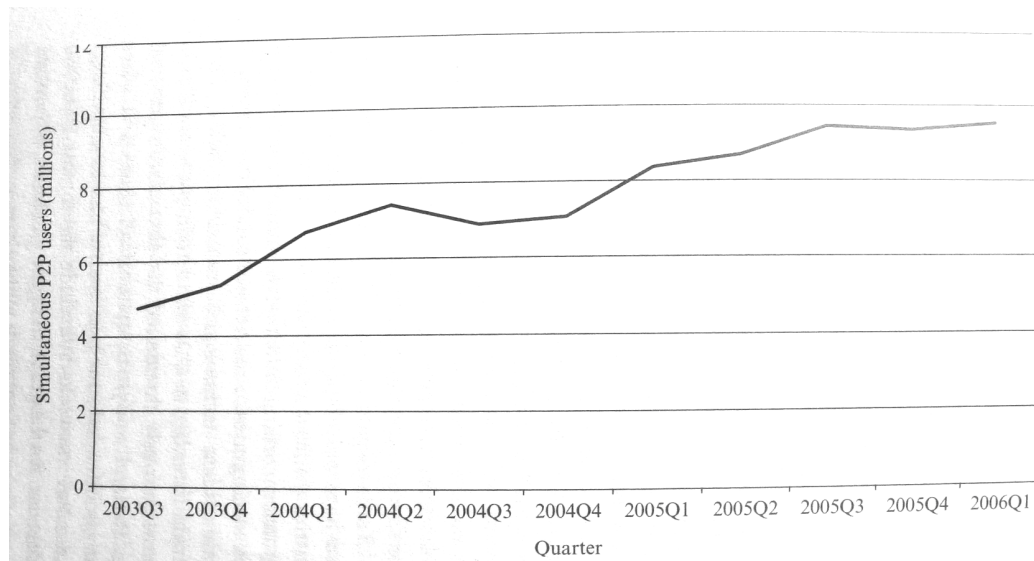

Zdroj: Dočekal, Lupa.cz (2009).

(15-24 let - ročníky 1985-94; 25-29 let - 1984-80)

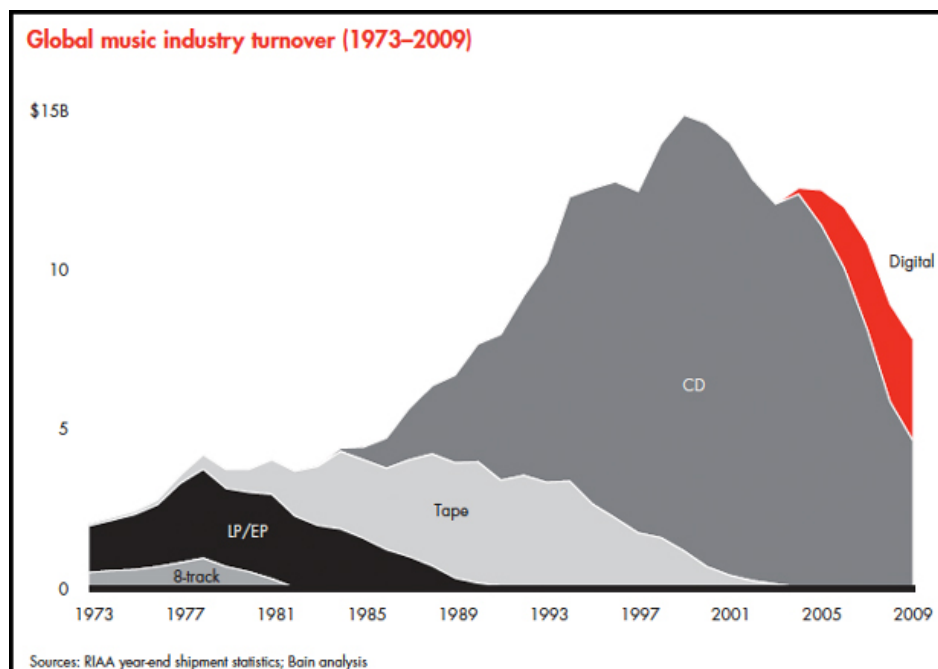
Příloha č. 3: Nepřetržitý růst simultánních P2P uživatelů na světě (graf)

(v milionech a čtvrtletích; graf neobsahuje uživatele BitTorrentu)

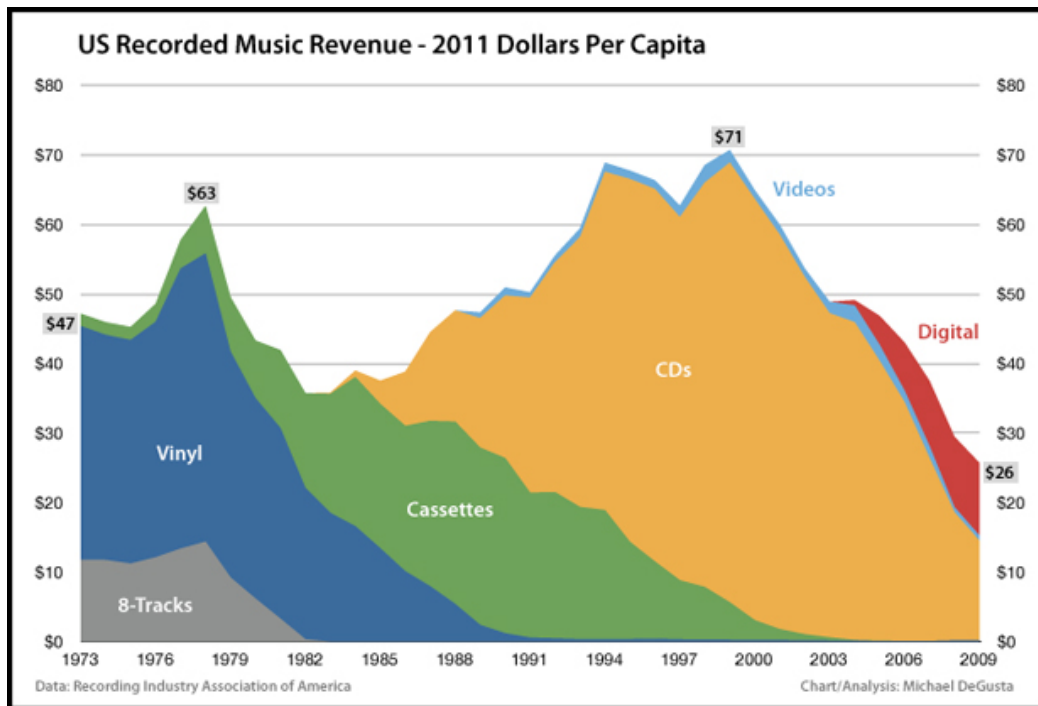
Zdroj: Wikström (2009), s. 154.

Příloha č. 4: Výnosy hudebního průmyslu v letech 1973–2009, USA (graf)

Zdroj: DeGusta (2011).

**Příloha č. 5: Výnosy hudebního průmyslu přepočtené na inflaci a na hlavu, USA
(graf)**

Zdroj: DeGusta (2011).

Přílohy 2: data z výzkumu

Příloha č. 6: Poslech hudby digitálně a platba za digitální formát: mp3, cloud, YouTube (tabulka)

	mp3	cloud	YouTube	hypotetický zájem o Spotify
zdarma	Martin Alexandra Iva Anche Tomáš	Alexandra (Deezer) Iva (Last.fm, Deezer, Grooveshark, Soundcloud) Anche (Soundcloud)	Alexandra Iva Anche Tomáš	Anche
platba	Alexandra	Alexandra (Last.fm) Iva (Last.fm v min.)	X	Iva

Příloha č. 7: Používání fyzických hudebních nosičů v minulosti a v současnosti (tabulka)

	audiokazety	CD	vinyl
v minulosti	Martin Alexandra Iva Anche Tomáš	Martin Alexandra Iva Anche Tomáš	Alexandra
v současnosti	Anche	Martin Tomáš	Martin Alexandra* Iva

* Alexandra: vinyly má, ale momentálně nemá gramofon.

Příloha č. 8: Konzumace hudebních médií před internetem a v současnosti

(tabulka)

	hudební časopisy (tisk)	rádio FM	rádio online	hudební časopisy (online) / blogy	sociální sítě / cloudové služby
„před internetem“	Martin (F:Iter, Rock&Pop) Alexandra (Bravo, Rock&Pop) Iva (Rock&Pop, REPORT, TRIPMAG, XMAG) Anche (Megastar, F:Iter, TRIPMAG, XMAG) Tomáš (Popcorn, F:Iter, Rock&Pop, TRIPMAG, XMAG, Ultramix)	Alexandra (Radio 1) Anche (Radio Relax) Tomáš (Radio 1) Martin Iva (všichni nahrávali z rádia)	X	X	X
v současnosti	Martin (Wire, HIS Voice, A2) Alexandra (Fullmoon) Anche (Bravo)	Anche (Evropa 2, Expres) Iva (Radio 1, Oldies rádio) Tomáš (Classic FM, ČRo Vltava, Expres, Radio 1)	Martin (Radio Wave) Alexandra (Wave) Iva (Wave, NPR, 3voor12-Luisterpaal) Anche (Wave, Rinse FM, BBC 1) Tomáš (Wave, ČRo Vltava, D-dur) (všichni Radio Wave)	Martin (FACT Magazine, XLR8R, Pitchfork, Quietus; blogy) Alexandra (Stereogum, Pitchfork) Iva Anche (Pitchfork) Tomáš (Pitchfork, Gorilla vs. Bear)	Martin (Facebook, Last.fm, YouTube) Alexandra (Facebook, Twitter, Deezer, Last.fm, Tumblr, Songkick, YouTube) Iva (Facebook, Last.fm, Deezer, Grooveshark, Soundcloud, YouTube) Anche (Facebook, Twitter, Soundcloud, YouTube) Tomáš (Facebook, YouTube) (všichni Facebook a YouTube)

Přílohy 3: výňatky z rozhovorů

Příloha č. 9: Názor na neautorizované stahování mp3 (tabulka)

Respondent	Odpověď	Vzorce
M	<i>Já moc nechápu lidi, kteří říkají, že to [pirátství] je špatně. (...) Neříkám, že to, v dnešních nastavených podmínkách, není „krádež“. Ale poslušnost je taková, že kdybych si to nestáhl, tak bych to neznal, ergo nekoupil/nešel na koncert, a hudebník by z toho pak vůbec nic neměl.</i>	+ není špatné - krádež + propagace interpreta
AL	<i>V podstatě si většinu hudby stahuju – přes <u>torrenty</u>. (...) Samozřejmě vím, v čem je asi problém a proč se na to ptáš. Občas když jsem k něčemu opravdu citově zavázaná, tak si to koupím.</i>	- <u>fin.</u> odpovědnost k interpretovi + motivace ke koupi
AL	<i>Na druhou stranu je otázka, jestli jim ve výsledku nepřinese větší rozšíření jejich muziky víc, než když se upíšíou k nějaký nahrávací společnosti, kde (...) si to ve výsledku koupí míň lidí.</i>	+ výhodnější než <u>nahr.</u> spol. (propagace interpreta)
AL	<i>Nehledě na to, že kdyby tady ten systém [stahování] nebyl, tak se polovina z těch lidí ani nestane známými, protože by se jejich hudba takhle nerozšířila.</i>	+ propagace interpreta
I	<i>No, je pravda, že <u>empétrojky</u> si stahuju. Ale zavedla jsem si takový vlastní pravidlo, že když se mi ta hudba líbí a jdu na koncert, tak se snažím koupit si vinyl... Tím, že stahuju ty <u>empétrojky</u>, se samozřejmě cítím trochu blbě, ale tím vinylem se to trochu vykompenzuje.</i>	- <u>fin.</u> odpovědnost k interpretovi + motivace ke koupi
AN	<i>Jasně, všichni víme, že stahování je špatné, ale co z toho... Kdyby to zákonodárci podchytili už v době, kdy byl <u>Napster</u>, tak by podle mě tady dnes nebylo žádný uloz.to.</i>	- špatné 0 bez odpovědnosti 0 vina průmyslu
T, AN	<i>T: Do určitý míry tomu rozumím [finančním postihům]. Tam jde určitě o tvrdost <u>tý</u> sankce. Já neznám konkrétní případy, ale poslat někomu pokutu v řádech statisíců, to už je trochu vedle. AN: Já tomu taky rozumím.</i>	- uznává <u>urč.</u> sankci
AN	<i>Vliv na šíření a podporu daného interpreta je samozřejmě nezanedbatelný. Když si jen vzpomenu, kolik umělců –a jakých – udělalo ten song <u>Megaupload</u>, než to zavřeli. To byli <u>Macy Gray</u>, <u>Kanye West</u>...</i>	+ propagace interpreta + souhlas interpreta
M	<i>[Hudebníci] sami stahovali a proto dnes vytváří to, co vytváří. Takže na tom v podstatě vzniká konsenzus a nikdo z těch lidí neříká, že stahování je špatné. Podle mě není.</i>	+ souhlas interpreta

T	...když se podíváš na ty koláče, kolik jde tomu interpretovi a kolik spadne do distribuce a všeho... Tak člověk pak má tu škodolibost, že by to [pirátství] měl naopak dělat ještě víc.	+ trestá průmysl
T, AN	T: Řekl bych, že by to časem mohlo dospět k prostředí, kdy člověk bude spíš ochotnej za to dát nějakou odpovídající částku, než abych se to za každou cenu snažil někde stáhnout. AN: Já si taky myslím. Kolik lidí už dnes – včetně mě – má zaplaceno třeba rychlejší stahování, aby to bylo pohodlnější.	0 ochota platit (pohodlí)
I	...když dostanu vinyl a mám tam kód na stažení empétrejek zdarma, tak si to stejně většinou stáhnou z nějakýho torrentu. Je to pro mě asi snazší než někde hledat webovku a zadávat tam kód.	+ uživatelské pohodlí

Příloha č. 10: Názor na hudební průmysl (tabulka)

Respondent	Odpověď	Vzorce
AN	Na druhou stranu z toho furt viním ten průmysl (a to není jen ten hudební, ale i filmovej), že nebral ten internet vážně a takhle to dopadlo. Kdyby se to nějak podchytilo dřív, tak k tomu možná nemuselo dojít vůbec. (...) Kdyby to zákonodárci podchytili už v době, kdy byl Napster, tak by podle mě tady dnes nebylo žádný uloz.to. Ta chyba je někde daleko v těch devadesátkách.	- pád = vina průmyslu
AL	Ale když se podíváš na ten systém, tak můžeš říct, že velký nahrávací společnosti vodírají muzikanty a tím pádem vodírají i ty konzumenty.	- průmysl profituje - fin. nevýhodné pro interprety - fin. nevýhodné pro konzumenty
T	...když se podíváš na ty koláče, kolik jde tomu interpretovi a kolik spadne do distribuce a všeho... Tak člověk pak má tu škodolibost, že by to [pirátství] měl naopak dělat ještě víc. Ale samozřejmě jsou tu malý labely a jsou tu obchodní společnosti, a v tom je zase rozdíl.	- průmysl profituje - fin. nevýhodné pro interprety - průmysl motivuje 0 rozlišuje názor na subjekty průmyslu
AL	...když se [interpreti] upíšíou k nějaký nahrávací společnosti, kde budou mít sice možná příhodnější podmínky a servis, který by si jinak museli zařizovat sami, ale která nastaví cenu jejich desky moc vysoko, takže si to ve výsledku koupí míň lidí.	+ servis interpretovi - menší rozšíření hudby
M	Můžeš samozřejmě začít represi typu OSA nebo RIAA, ale – pokrok nezastavíš.	0 represe nemá smysl
T	Mně se zdá, že se to v poslední době ty nahrávací společnosti snažej trochu podchycovat a ztěžovat přístup k těm věcem.	0 průmysl ztěžuje přístup

Příloha č. 11: Používání hudebních nosičů a platba za ně: cloud, mp3, fyzické nosiče (tabulka)

Respon dent	Odpověď	Vzorce
AL	<i>Já platím 3 dolary měsíčně na Last.fm, kde můžu poslouchat cokoliv.</i>	+ platba za cloud (široký výběr)
AN	<i>Kdyby tady bylo Spotify, tak [bych si zaplatila měsíční paušál] hrozně ráda. Mě hrozně mrzí, že to tady není. (...) [Ostatní mě] moc [nelákají], protože mi přijde, že na Spotify je asi všechno. A je takovej nejměhodnější. U těch ostatních zatím ten pocit nemám.</i>	+ ochota platit Spotify (věrohodnost) - neochota platit jiné
I	<i>Je jich víc [cloud služeb], ale to Spotify je tak nějak uživatelsky přívětivější. Je to sice placené (něco jako Last.fm), ale člověk se v tom líp orientuje. I ta sdílenost je u Spotify mnohem větší než u ostatních serverů, je to něco jako Facebook na hudbu.</i>	+ ochota platit Spotify (orientace, sdílenost) - neochota platit jiné
AL	<i>Když se podíváš na cenu nosiče, speciálně u nás v Čechách, tak bych si to nekoupila už z principu.</i>	- neochota platit za fyz. nosič (cena v ČR)
I	<i>Nemám CD-ROMku.</i>	- nepouž. CD
AL	<i>No, cédéčko už jsem dlouho nepoužívala. Vinyl teda mám, ale momentálně s sebou tam, kde bydlím, gramofon nemám. Takže si to asi koupím digitálně.</i>	+ platba za mp3 + používá vinyl - nepoužívá CD - nemá gramofon
M	<i>Nemyslím si, že dneska chce někdo platit za empétrojky. Rozhodně ne u nás. Za co ovšem platit chce, je nějaký artefakt. Třeba vinyl – návrat k té minulosti, k něčemu, co bylo reálný, něčemu, co jde ohmatat. Což dnes hodně chybí... (...) Jo, vinyl nebo cédéčko. (...)...i tak si myslím, že má smysl prodávání CD, vinylů, plakátů na koncertech.</i>	- neochota platit za mp3 + ochota platit za fyzic. artefakt - reálný
M	<i>Deska je pro interprety [hudba zdarma na internetu] spíš otázkou vyjádření, profilace a toho, jak s tím pak může pracovat na koncertech. Nebo jak jim to slouží jako odrazový můstek pro nějaký další projekt.</i>	- hudba online = propagace, ne profit
M	<i>Jo, vinyl nebo cédéčko. Sbíral jsem je dřív, mám docela hezkou sbírku, která se mi nechce rozprodávat. Jde mi o to, abych to nějakým způsobem měl, mohl se nábožně podívat na booklet nebo obal a pustit si to. Zároveň tím samozřejmě podporuju interpreta a vinyly i cédéčka jsou zvukově kvalitnější než mp3.</i>	motivace: + sbírka CD/vinylů + podpora interpreta + booklet + kval. zvuk
AN	<i>Ale kupuju si i cédéčka, když mám někoho hodně ráda. Desky si nekupuju, protože nemám gramofon. A protože máme v autě na kazety, tak si kupuju i spoustu originálních kazet. Devadesátkovejch samozřejmě, protože kazety už se od určitého roku prostě nevyráběj.</i>	+ platba za CD (oblíbený int.) - vinyl ne (nemá gramofon) + kazety (auto)

AN	<i>Mp3 jsou praktičtější, ale mám ráda, když tu hudbu můžu držet v ruce. Že to má booklet. Myslím, že úroveň bookletu nebo grafiky jde čím dál víc nahoru, protože se všichni snažej nalákat lidi, aby si koupili kromě empéetrojek, koupili i cédéčko. Já si ráda kupuju fyzickou hudbu. Mě uklidňuje, že mám v polici cédéčka. A pak – já nemám nijak zvlášť výkonný rebráky v počítači, takže mi přijde praktičtější si pustit cédéčko, když vařím.</i>	0 mp3 praktické motivace CD: + fyzické + booklet + sbírka + praktické
T	<i>Abych se přiznal, tak já jsem v současnosti k těm fyzickejm nosičům dost netečnej. Ani hezkej booklet mě nemotivuje k tomu, abych si to pořídil. CD nebo vinyl pořizuju hlavně jako dárky.</i>	- sobě nekupuje fyz. nos. + jako dárek
I	<i>[Na vinylu mám ráda, že] Je to prostě hmotný. To je ta lidská hloupost, kdy si člověk myslí, že když je to něco nehmotnýho, tak to nic nestojí.</i>	+ vinyl: fyzické - mp3 nehmotné=menší hodnota
AN	<i>Jo [kupuji si i mp3]. Když vím, že těžko někde seženu cédéčko, tak je to teď s iTunes lehčí. A když mi opravdu chci někoho podpořit a přijde mi to smysluplný, tak si to [mp3] koupím.</i>	+ platba za mp3 motivace: +podpora int.
M	<i>Hudebníci v zahraničí ale i u nás si začínají uvědomovat, že jde hlavně o exkluzivitu. O to, nabídnout na vinylu nebo na koncertech něco, co si „stáhnout“ nemůžeš.</i>	motivace: + exkluzivita (fyzické nestáhneš)
M	<i>Já si tu desku radši stáhnou, protože si ji chci poslechnout i když nejsem zrovna na internetu. Myslím si, že vždycky bude cesta, jak se vyhnout placení streamu.</i>	- neochota platit za cloud (jen online)
M	<i>A jestli služeb jako Spotify bude třeba pět, jejich nabídka bude omezená, a nebude existovat nějaký jednotící server, na kterém bude všechno, abys byla ochotná za něj měsíčně platit, pak to nemá smysl ani pro náročné hudební fanoušky.</i>	- neochota platit za cloud (nároční)
M	<i>Osobně si myslím, že lidi, co poslouchají hudbu jenom proto, že ji zrovna hrají v rádiu, si budou dál poslouchat YouTube a bude jim jedno, že je tam reklama, protože tu si stejně vypnou adblockem. Takže masový potenciál si myslím, že to [stream] nemá.</i>	- neochota platit za cloud (mainstr.)
AL	<i>Pro mě je rozhodující to, co za tu částku dostanu. To znamená, že klidně zaplatím 10 eur – což podle mě tak jako stačí – ale dostanu za to muziku, která se mi bude líbit a ke které nějak přilnu. Protože už to teda kupuju, tak mi nepřijde úplně etické zaplatit za album dvě éčka... Ale jak říkám, tohle nastává v případě, že jsem přesvědčená, že si to chci koupit.</i>	- motivační cena nerozhoduje +rozhoduje kvalita +ochota platit i více za oblíb. int.
I	<i>Cena, kterou si sama určím je pro mě mnohem víc motivační než cena daná. A myslím, že bych třeba dala i stejnou nebo i větší, ale když tam vidím tu částku, tam mě to demotivuje.</i>	+motivační cena motivuje
I	<i>...když se mi ta hudba líbí a jdu na koncert, tak se snažím koupit si vinyl... Tím, že stahuju ty empéetrojky, se samozřejmě cítím trochu blbě, ale tím vinylm se to trochu vykompenzuje.</i>	+ vinyl: podpora int.

AN	Já mám dojem, že to může fungovat jenom u kapel jako <u>Radiohead</u> , který s tím přišly první. U <u>nějakých neznámých</u> prvních alb mi to nepřijde úplně dobrý.	+ motivační cena motivuje u <u>někt. kapel</u> - nemotivuje u zač. kapel
I	V našem prostředí si myslet, že někdo zaplatí za empétrojky, je poměrně naivní. Zaplatí možná lidi, kteří se v tom prostředí pohybují a ví, že udělat koncept a desku něco stojí a že být hudebníkem není jenom tak. (...) Ale nabízet platbu za empétrojky podle mě [nemá smysl]...	- motivační cena nemotivuje (Češi neplatí)

Příloha č. 12: Role nových médií při utváření komunity a vkusu (tabulka)

Respondent	Odpověď	Vzorce
M	<i>...vhlady do minulosti, kterými jsme dneska ovlivněni, protože jsou díky internetu znovuobjeveny – to dříve nebylo možné, nebo alespoň ne v takové míře. (...) Přičemž slovo minulou je vlastně hodně nepřesný termín, protože člověk i díky internetu dnes může být fanouškem (...) [čehokolí] a je to vlastně úplně jedno, neexistuje nějaký imperativ současnosti.</i>	vliv: minulá produkce online
M	<i>...existuje kolem magazínů jako je <u>Pitchfork</u> víceméně institucionální <u>hype</u> (který je z velké části poměrně umělý a chápu, že i poměrně úsměvný, protože již zdaleka nevychází skvělé kytarové věci v takové míře, jako dejme tomu před pěti lety)...</i>	<u>Pitchfork</u> si vytvořil pověst, že je „cool“>lidi ho sledují
M	<i>...[v Česku] některé kapely, které si zdaleka nezaslouží takovou publicitu, jsou tlačeny všemi kanály. A pak z toho vzniká situace, kdy se o skvělých věcech nemluví, zatímco ty nejřvavější jsou pozadu za tím, co venku vzniká, o nějakých pět, deset let.</i>	česká média propagují věci „pozadu“
AL	<i>Český servery spoustu věcí přeberou až z druhý třetí čtvrtý ruky. Takže můj cíl je, se dostat přímo k tomu [zahraničnímu] zdroji.</i>	česká média přebírají ze <u>zahr.</u> >ke zdroji
M	<i>Mnohé [české] blogy jsou vyloženy <u>dojmologie</u>. My se snažíme, aby to byl více seriózní web v tom smyslu, že ho lidi můžou sledovat a nějak mu věřit. (...) Aby tady vznikl diskurz trochu hloubavější, aby to nebyly jen recenze – tohle je dobrý, tohle špatný... To je o ničem. Což je myslím i jeden z důvodů, proč lidi na recenze rezignovali. (...) A co my chceme dělat, je spíš tu hudbu interpretovat než suše popisovat.</i>	-č. blogy <u>dojmologie</u> -neexistuje č. seriózní blog -interpretace -ne recenze (rezignace)
M T	<i>A přiznávám, že se tomu [sledování <u>hud.</u> médií] nevěnuju tolik, jako další mi kamarádi/kolegové, kteří se mnou ten časopis vedou... (...) Pak právě u nich hledám inspiraci nebo tipy na koncerty, nebo pak podle <u>eventů</u> na Last.fm nebo na <u>Facebooku</u>, kde zjistím, jestli mi tady hraje oblíbený interpret. T: Já se dost děším, jak jsem <u>omezenej</u>, ale je to právě hlavně přes <u>Facebook</u>. (koncerty)</i>	orientace: kamarádi-vkus, <u>eventy</u> Last.fm/ <u>Facebook</u>

AN	Já jsem například v klubu <u>Ticketpro</u> a chodí mi upozornění na ty velký koncerty.	koncerty: <u>Ticketpro</u> mail
M	A hudební fanoušci si mnohem častěji stáhnou cíleně hudbu z webu od uživatele s podobným hudebním vkusem. Vyhledeš si album, který chceš, ten program ti ukáže uživatele, co to má a pak můžeš projet další diskografii, kterou má. Tohle si myslím tady bude pořad.	vliv na poslech: huby
AL	Sama [hudbu] aktivně hledám. Naučila jsem se chodit na hudební, zejména internetová média. Zprávy na internetu – ať už o muzice nebo obecně zpravodajství – se staly hlavní součástí toho, co vnímám.	-aktivně hledá hudbu -sleduje hlavně internet
AL	Jsou to spíš hudební tipy – na to, co <u>novýho</u> vyšlo, co poslouchat. (...) ...já si recenze zásadně nečtu. (...) Ale já to řeším tak, že mi někdo řekne – hehe, tohle vyšlo, a mě to buď nějak zaujme a poslechnu si to, anebo si to neposlechnu.	-hledá tipy na poslech -ne recenze
AL	A k těm recenzím: já jsem možná <u>špatnej</u> hudební konzument, ale já si recenze zásadně nečtu. Víím, že na tomhle je živá půlka hudebních magazínů.	-recenze tvoří velkou část <u>hud.</u> magazínů
AL	Dáš v doporučení i na kamarády nebo lidi s podobným hudebním vkusem? Tak to určitě.	-kamarádi
AL	Ale mně trvá hrozně dlouho, než si na tom [<u>cloudové služby</u>] založím ten profil, abych mohla poslouchat, co chci. (...) <u>Deezer</u> tě přímo navádí k tomu, aby sis ukládala, co posloucháš a vyplňovala si tak ten profil.	-cloud. služby- na základě profilu>doporučený obsah
AL	Když to sleduješ <u>častěj</u> , tak ti dojde, že <u>každý</u> klub má svou programovou skladbu a určitý publikum. Třeba <u>Meetfactory</u> že jo – <u>hipsterů</u> ráj.	-každý klub má své publikum -MF
M	Například v Brně se kolem kaváren a klubů formuje poměrně silná základna, majitelé si tam často sami určují dramaturgii či okruh lidí, kteří ji budou zajišťovat. Kdežto v Praze jako by majitelé a dramaturgové byli vůbec rádi za to, že tam něco bude a je úplně jedno, co.	Praha: u klubů chybí dramaturgie/základna (x Brno)
M	Když člověk má důvěru v nějakou instituci, začne do ní chodit třikrát čtyřikrát týdně, poznávat tam nějakou sféru lidí, ze kterých se potom stávají známí a přátelé. Začne se potom mnohem více sbližovat, chodit na koncerty a akce, o nichž nemusí vůbec nic vědět, ale ví, že budou stát za to, protože to dělá ten a ten, nebo čistě že tam budou ti a ti lidé.	tvoření komunity okolo klubů
I	Nemůžu říct, že bych nějaký [klub v Praze] měla ráda... Záleží na tom, kdo tam hraje. Například nejčastěji chodím do Lucerna Music Baru, protože produkce tam přitáhne bomba kapely, ale prostor je úplně na nic.	dobrá produkce u <u>někt.</u> klubů
AL	Je fakt, že internet asi přehlušil všechno (ostatní hudební média, která sledovala – pozn. aut.).	-internet přehlušil ostatní média

AL I AN T	<p>Když jsi začala poslouchat (stahovat) hudbu z internetu, rozšířily se ti obzory o nové žánry?</p> <p>AL: Asi to na to <u>určitě</u> vliv mělo. Jak říkám, já se aktivně snažím hledat sama, takže v tom mi internet určitě otevřel větší možnosti.</p> <p>I: To možná ani nebylo těmi médii, jako spíš třeba <u>lidma</u>, kteří mě ovlivnili nebo mi dali nějaký tip. I když – to vlastně asi těžko říct, čím.</p> <p>AN: No, od Radia <u>Relax</u> to byl <u>velkej</u> krok.</p> <p>T: V každém případě. U mě je tam dobře <u>patrnej</u> zlom asi od roku 2005, kdy jsem začal sledovat hudební blogy a který mi otevřely mnohem širší obzor. (...) Předtím jsem byl prakticky <u>odkázanej</u> na <u>Radio 1</u> a <u>Ultramix</u>. A najednou mým lepším přístupem k internetu, tím větším rozvojem hudebních serverů a hudebních blogů, který jsem po očku sledoval, byl mnohem pestřejší výběr.</p> <p>AN: Akorát ty obzory jsou teď na můj vkus dost nekonečný.</p>	<p>tvrzení / ano</p> <p>-zlom, změna média>výběru</p> <p>asi ano</p> <p>-<u>injet</u> otevřel možnosti</p> <p>asi ne</p> <p>-hl. vliv lidí</p> <p>-zahlcenost hudbou</p>
I	<p>Ale projíždím hudební servery... (...) ...když projíždím na tom webu, tak se mi tam zobrazí doporučený obsah, který by se mi mohl líbit, tak občas zkouším kliknout i na to.</p>	<p>-aktivně hledá hudbu</p> <p>-hudeb. servery</p> <p>>doporučený obsah</p>
I	<p>...doporučení od kamarádů, kteří dodávají hudební <u>leaky</u>. Většinou jsou to styly a žánry, který mně se <u>ljběj</u>. A co se týče konkrétních kapel, tak ty jsou většinou taky na doporučení od kamarádů.</p>	<p>-kamarádi: dají mp3 / doporučí</p>
I	<p>[kontakt s kamarády] Na <u>Facebooku</u>, ale i osobně – napišu si to na papírek nebo si to rovnou stáhnou z jejich iPodu.</p>	<p>-kamarádi: osobně / FB</p>
I	<p>Přes <u>Spotify</u> jde sledovat <u>playlisty</u> kamarádů, kteří jsou v zahraničí. (...) I ta <u>sdílenost</u> je u <u>Spotify</u> mnohem větší než u ostatních serverů, je to něco jako <u>Facebook</u> na hudbu.</p>	<p>-<u>Spotify</u>=FB na hudbu, lze sdílet s kamarády</p>
I	<p>To je dobrý na <u>Last.fm</u>. Jak si to nahrává, co posloucháš, tak ti to samo vyhazuje nějaký <u>přilehlý</u> koncerty. A pak jsem se taky nechala natáhnout do <u>Songkick</u> a to mi chodí na mail, když hraje můj oblíbený interpret v Praze nebo v ČR.</p> <p>A pak mám na <u>Facebooku</u> produkční firmy, třeba <u>Conference</u>, protože to, co tady přitáhnou, je většinou dobrý.</p> <p>...[sledování interpretů na sociálních sítích] ...je to dobrý, abych třeba neprošvihla koncerty.</p>	<p>koncerty:</p> <p>-Last.fm doporučuje dle vkusu</p> <p>-<u>Songkick</u> – oblíbení <u>int.</u> mailem</p> <p>-FB – produkční firmy, interpreti</p>
I	<p>Mě ale moc nebaví číst o hudbě. Baví mě hudba, ale ne to okolo. Takže ne že bych si četla recenze, spíš rovnou nějaký hudební tipy...</p>	<p>-tipy, ne recenze</p>
T AN	<p>T: Dám na doporučení od kamarádů, ideálně přes <u>Facebook</u>. Člověk tam chtě nechtě některý lidi vnímá jako takový <u>opinion</u> <u>leadery</u>, na jejichž hudbu se spíš koncentruje, tak ty si rozkliknu.</p> <p>AN: Já jsem taky mix toho, co říkal Tomáš.</p>	<p>kamarádi/<u>opinio</u> <u>n</u> <u>leaders</u> na FB</p>
T	<p>A pak nějaký hudební servery jako <u>Pitchfork</u>, který si jednou za čas poslechnu... Pustím si spíš jednou za <u>tejden</u> <u>Best new tracks</u>. To tak člověku víc ulpí. A pak se mi to ověřuje i na tom <u>Facebooku</u>, kde se to objevuje na těch stránkách, který tam <u>lajkuju</u>. popř. u zmíněných vybraných přátel. Recenze nečtu.</p>	<p>-hud. servery (<u>Pitchfork</u> aj.)</p> <p>> <u>hud.</u> tipy ne recenze</p> <p>-potvrzení u FB přátel (přebírají)</p>

M	<i>To jo, ale nakonec si ty lidi poslechnou to, co sami znají. To, co je nějak zajímavá. Jsem si jistej, že když něco vyhodím, tak mi to „nelajkne“ kamarád z gymplu, ale kamarád, který o tom píše.</i>	op. leader? sledují to jen vybraní
AN	<i>Plus na <u>Twitteru</u> přímo sleduju oblíbený <u>inteprety</u> a lidi, kteří taky <u>doporučujou</u>... Na <u>Twitteru</u> je ta cesta jednodušší a přímější. Na <u>Facebooku</u> se hůř <u>osekávaj</u> ty věci, co tě <u>nezajímaj</u>. Kdežto na <u>Twitteru</u> si rovnou vyselektuješ to, co tě <u>zajímá</u>. (...) Konkrétně ten <u>Twitter</u> dělá tu komunikaci takovou adresnější.</i>	TW lepší než FB v orientaci v <u>info</u>
AL	<i>Ale <u>Facebook</u> se speciálně za posledních pár měsíců stal něčím naprosto nespolehlivým v tom, co ti ukazuje za <u>posty</u>. Rozhodně se <u>nespolním</u> na to, co mi vyleze na zdi. V poslední době jsou to i sponzorovaný <u>posty</u>. (...) Musíš jít přímo na jejich profil a tam se <u>podívat</u>, co <u>postujou</u>. Myslím, že i z tohoto důvodu se to všechno v poslední době <u>přesouvá</u> na <u>Twitter</u>.</i>	TW lepší než FB v orientaci v <u>info</u>
M AL I AN T	<i>M: Z českého prostředí jednoznačně <u>Radio Wave</u>, to je jednoznačně <u>all star</u> tým, takové množství neskutečně schopných lidí snad na jednom médiu ještě ani nebylo. AL: Z <u>českejch</u> ale určitě ráda sleduju <u>Radio Wave</u>... I: Občas jsem poslouchala <u>Radio Wave</u>... AN: Ta hudba, co tam [<u>Radio Wave</u>] hrajou, mě strašně baví. T: Tomu <u>Wave</u> připisuju tak nejvíc váhu.</i>	RW sleduje / má rád(a)
AN	<i>Já to víc nechávám na ostatních, ať mi to [<u>hudbu</u>] <u>připravěj</u>. (...) Bravo si kupuju občas i dneska, abych se udržovala. (...) A dnes nemůžu říct, že bych něco na internetu sledovala pravidelně, <u>tištěnýho</u> už vůbec ne.</i>	pravidelně h. magazíny nesleduje >kamarádi
AN	<i>Na tohle [<u>organizaci/personalizaci hudby</u>] jsou dobrý ty <u>Genius playlisty</u> v iTunes.</i>	doporučený obsah> Genius iTunes
AN	<i>Podle mě je hrozně těžký posoudit, co je kvalitní hudba. Mohla jsi sice sledovat blog člověka, který poslouchal kvalitní hudbu.. Ale pro spoustu lidí to zároveň mohlo být velmi na nic. Souvisí to s tím, kde se člověk pohybuje a co se tam považuje za kvalitu.</i>	-vliv okolí na <u>urč.</u> kvality a >vkusu -blog s údajnou <u>kval.</u> h.
M	<i>Jenže i k těm zahraničním serverům se musíš přes něco dostat. A dokonce si myslím, že vy, kdo jste třeba o pět let starší, jste měli lepší média, přes který jste se mohli dostat k dalším. Server New Music v roce 2006-2007 zažíval svůj rozkvět a fungoval pro lidi, kteří tehdy měli 21, 22 let a vytvořilo to určitou komunitu lidí, kteří dnes dělají třeba pro <u>Wave</u>, <u>HIS Voice</u> atd. Což je něco, na co bychom chtěli navázat. (...) Čímž jsem chtěl říct, že je to o tom, jaký máš média doma. A od těch se odpichneš dál.</i>	2006-komunita kolem NM >RW k zahr. médiím se v min. dostal přes domácí
T	<i>Já mám na tom <u>Facebooku</u> několik lidí, který jsou hudební publicisti a házej tam aktuální věci, tak tomu věnuju nějakou pozornost. Ale sám, jak o tom mluvím, tak mě vlastně děsí ta pasivita, s jakou to přijímám. (...) ...je to docela nepříjemný zjištění, že jsem <u>odkázanej</u> na <u>nějakejch</u> deset <u>podělanejch</u> zdrojů. (...) ...člověk si přeceňuje nějakou svou kulturní originalitu a pak zjistí, že je asi tak originální jako všichni okolo něj. (...) -Takže opět sledujeme všichni stejné kanály jako v době masmédií před internetem? Ale skupina je to menší.</i>	-FB pasivita, omezenost zdrojů -originalita? >všichni stejné zdroje, ač menší skupina než v době před internetem

Příloha č. 13: Producersage: nahráváte hudební obsah na internet? (tabulka)

Respondent	Odpověď	Vzorce
M	S tím výročním žebříčkem budeme dělat <u>mixtape na Mixcloudu</u> . Pak jsme začali dělat <u>Ditchmag parties</u> , kde pouštíme tady ty věci. Tak jsem si říkal, že bych mohl dospět k tomu, že bych mohl začít ty věci mixovat dohromady. Stáhnul jsem si nějaký program, kde jsem se naučil vysloveně jen základy, ale snažím se v tom posouvat dál, když je čas.	-e-zin -mixtape <u>Mixcloud</u> -program na mixování >party
AL	<u>Playlisty zrovna nenahrávám</u> . Ale teď se teda shodou okolností snažím dát dohromady web, <u>kteřej se bude věnovat hudbě</u> . Mě obecně baví zkoumat tu hudbu hlouběji a zkoumat proč co a jak je... Nebude to úplně na poli hudební žurnalistiky, ale <u>určitej druh muziky bych prostě ráda dál šířila právě prostřednictvím online kanálů</u> .	-e-zin?
I	[Na <u>Groovesharku</u>] posloucháš nebo i nahráváš? Jenom poslouchám. (...) Nahrávám <u>playlisty na různý akce</u> . Nahráváš je i na internet? To ne.	- <u>playlisty na akce</u> , bez <u>uploadu</u> online
T AN	Nahráváte si nějaké <u>playlisty</u> , které pak na internetu sdílíte? T: Jednou. AN: Kvůli rozhovoru pro VICE (<u>PNDJs</u>).	- <u>upload playlisti</u> 1x kvůli <u>PNDJs</u>

Příloha č. 14: Proměna vztahu mezi hudebníkem a fanouškem

Respondent	Odpověď	Vzorce
M	Co se týče samotného vztahu hudebníka a fanouška, je vidět, že dneska mizí ten pocit, kdy hudebník stál na pomyslném piedestalu (pódium) a byl nedosažitelný.	- sblížování: není nedosažitelný
M	Někteří hudebníci se to [nedosažitelnost] snaží nahrazovat právě i v hudbě, kdy si vytvoří vlastní svět. Nebo novou identitu jako třeba <u>Hype Williams</u> , nebo <u>Burial</u> , který nechce dát vědět o tom, kdo je. Nebaví je to, že je můžeš hned kontaktovat a nějak ovlivnit.	-sblížování > nové reakce: vlastní svět, identity (bez kontaktu)
M	To sblížování interpreta s fanouškem je i o tom, že interpret dnes zdaleka nemá takový finanční potenciál a často je fanoušek zároveň interpretem či naopak.	-„sblížování“ jako interpret=fanoušek v jednom
M	...lidí, kteří jsou zároveň promotéry, píšou články do médií a zároveň vytvářejí vlastní hudbu. Už to není o tom, že interpret má kdoví jakou smlouvu s labelem, díky níž se může uživit. Hudebník není žádná celebrita, je to normální smrtelník, který akorát dělá hudbu.	- interpret=promotér, publicista, fanoušek -smrtelník (není nedosažitelný)
M	<u>Flying Lotus</u> je <u>dobrej</u> v tom, že dělá hodně dokumentů a na <u>Twitteru</u> pořád komunikuje, s někým se hádá a dělá si tak docela <u>promo</u> . Než nějaká extra propagace, je to spíš asi takhle komunikace přes sociální sítě.	-propagace = soc. sítě -sleduje
AL	Třeba z <u>Facebooku</u> jsem si udělala <u>takovej news feed</u> kapel a klubů, takže mi tam proudí strašně moc novinek a informací z oblasti hudby. <u>Twitter</u> úplně nepoužívám, ale když ho používám, tak na něco <u>podobnýho</u> . Pak mám hodně ráda <u>Tumblr</u> , což mají právě často i hudebníci, kam dávají svoje novinky. Většinou se nejedná o úplně <u>profláklý</u> lidi, takže si to většinou dělají sami. Pak je příjemný být s <u>nima</u> v přímým, nebo teda virtuálním, kontaktu.	-FB: <u>newsfeed</u> kapel, klubů -TW: dtto - <u>Tumblr</u> : přímý kontakt-neznámí hudebníci

AL	<i>To souvisí s Facebookem samotným. Máš třeba toho interpreta moc ráda a aktivně ho sleduješ. Ale Facebook se speciálně za posledních pár měsíců stal něčím naprosto nespolehlivým v tom, co ti ukazuje za posty. (...) Musíš jít přímo na jejich profil a tam se podívat, co <u>postují</u>. Myslím, že i z tohoto důvodu se to všechno v poslední době přesouvá na <u>Twitter</u>.</i>	-FB: sponzor posty, potřeba jít na profil int. -> na TW
AL	<i>Souhlasíš s tvrzením: internet zmenšil propast mezi hudebníkem a fanouškem? AL: Naprosto. Hlavně asi sociální sítě. Když se podíváš na <u>facebookový</u> stránky <u>nějakého</u> interpreta, tak tam vidíš spoustu lidí, který <u>lajkujou</u>, posílají odkazy, píšou mu – „hele, přijď do Prahy!“. (...) A na <u>Twitteru</u> je to to samý. I: Myslím, že je to tak, že je člověk opravdu může sledovat na každým kroku. Ale zároveň je fajn, že to tak je, protože interpreti si přes sociální sítě mohou dělat propagaci a vytvářet si svoje PR sami. A nemusejí se <u>spolíhat</u> na média typu Blesk, který třeba píšou o nějakým známým interpretovi nějaký šílenosti... T: Jo, jo. AN: Asi jo. Konkrétně ten <u>Twitter</u> dělá tu komunikaci takovou adresnější.</i>	tvrzení/ -FB, TW> přímý kontakt, neformální -soc. sítě=propagace -TW > přímý kontakt -sledují
AL	<i>Mění se role umělce, jakožto média, a konzumenta. (...) Lidí nejenže <u>sledují</u>, co se děje, ale mají možnost to nějak ovlivňovat nebo aspoň dál sdílet.</i>	-nyní i konzument médiem > sdílí, ovlivňuje
I	<i>Sleduješ aktivně nějaké interprety na sociálních sítích? Jo, je to dobrý, abych třeba neprošvihla koncerty. Ale je jich jenom pár, ne že bych někoho „<u>lajkla</u>“ pokaždé, když něco slyším. Sleduju převážně český a pár zahraničních, který mám opravdu ráda...</i>	-sleduje vybrané oblíbené int. na FB

Příloha č. 15: Žánry a generační pojitko v hudbě (tabulka)

Respondent	Odpověď	Vzorce
M	<i>...dnes už nějaká žánrovost – že někdo poslouchá rock nebo elektroniku, někdo je <u>depešák</u> někdo <u>metalák</u> – je passé. Mě ta <u>nadžánrovost</u> fascinuje. (...) Dneska kapely interně vycházejí spíš ze svých vlastních <u>eskapických</u> světů, než že by navazovaly přímo na nějaké kapely. (...) Dnes i nejzajímavější labely nespojuje žánr, ale třeba nálada. A vlastně je to vidět i na tom, co lidé poslouchají – že jdou jeden den na koncert <u>Beach House</u> a druhý den na <u>Shackletona</u>, což jsou přitom hodně jiné světy, minimálně žánrové a inspirační.</i>	žánry: -žánry jsou passé> <u>nadžánrovost</u> -kapely vychází ze sebe (ne z kapel) -pojitkem labelů nálada (ne ž.) -i fanoušci <u>nadžánr</u> .
M	<i>Myslím, že u spousty lidí je to nějaká sentimentalita. U mě je to třeba návrat do dětství, který mi evokuje nějaká kapela, co zní jak z raných devadesátek. Spíš je to asi pocitový. (...) Nějaký pocit, který mu dneska chybí. Hudby je tolik, že k ní nemůže mít „stoprocentní“ vztah. Pocit k ní už nikdy nebude natolik intenzivní jako když mám třeba jen pár nahrávek, se kterými si spojují hrozně moc věcí. Návrat k minulosti nebo fantazijním světům je myslím hodně <u>nosnej</u> v tom, že se stává takovým pojitkem. – Spíše než ty žánry.</i>	pojitko v hudbě: -sentimentalita -pocit-nálada -minulost-návrat k dětství -minulost-fantazie -důvod >dřív intenzivnější vztah k nahrávkám -(žánry ne)

M	<p>Ale asi i jako recese mi to [hraní 90's hitů] přijde spíš jako takový laciný vyvolávání sentimentu (...) Když já u sebe hledám sentiment, tak si radši poslechnu desku, kde slyším nějakou inspiraci tou dobou. Kde se vykopávají zvuky <u>osmdesátkových devadesátkových let</u>, ale inovativně a <u>neprvoplánově</u>.</p>	<p>názor na hraní 90's: -laciný sentiment -prefer. inspirovanou hudbu, ne přímou produkci</p>
AN T	<p>AN: Jasně, samozřejmě to hrálo všude z rádií, kudy člověk chodil. Takže to člověk nějak podvědomě v sobě má. To mě na tom baví nejvíc – objevovat hity, který už jeden zapomněl, že <u>existují</u> a tím právě vyvolat ty emoce. T: A doteď se nám to ještě občas stane, že jsme třeba nechtě opomněli <u>nějaké</u> song. Ten tě pak úplně <u>euforizuje</u> a je to taková divná aktualizace nebo vyvolání toho pocitu... AN: Ten pocit je jedna z věcí, co nás na tom fakt baví a proč to děláme. AN: Jedná se tam spíš o dětský vzpomínky, než o lidi, kteří by to reálně zažili a už nějak víc uvažovali. (publikum – pozn. aut.)</p>	<p>90's –emoce? -masmédia >máme v sobě 90's hudbu -vynošení >vyvolání pocitu >emoce, euforie</p>
AN T	<p>AN: Často nad tím přemýšlím, že devadesátky byly takovou poslední dobou, kdy existovala jedna hudba pro všechny. Mě možná i tak trochu děsí, kolik hudby na světě je. Protože ještě v těch devadesátkách pro někoho nebylo snadný vydat nebo si vůbec nahrát vlastní album. Dneska to může dělat <u>každý</u>, protože má doma počítač s nějakým základním softwarem a není to <u>žádný</u> problém. A to je samozřejmě asi dobře. Ale tehdy ta hudba byla jakoby jedna... T: Hudba přece jedna nebyla. Ta pluralita se samozřejmě ještě víc rozvětvila, ale nebylo to tak omezený. AN: Tak byly nějaký žebříčky po kategoriích, ale rozhodně to nebylo tak jako teď...</p>	<p>pojítka v hudbě: -90's=poslední „jedna“ h. pro všechny -inet >dnes větší pluralita žánrů</p>

Přílohy 4: rozhovory s respondenty

Martin (*1991) – DITCHMAG

27. 11. 2012, Praha

Jsi zakladatelem a šéfredaktorem internetového hudebního magazínu Ditchmag. O čem všem píšete a čím je váš magazín?

Když jsem k tomu psal zakládající editorial, popisoval jsem to jako jakousi mainstreamovou alternativu. Ale to je poměrně vágní pojem, a i proto se snažíme tu profilaci trochu více upřesnit a vymezit. Momentálně bych ho rád chápal tak, že je to v podstatě všechna produkce, která je nějakým způsobem ovlivněná tím (a ovlivňuje to), jak chápeme dnešní dobu. A to nejenom současnou produkcí, ale i třeba vzhledy do minulosti, kterými jsme dneska ovlivněni, protože jsou díky internetu znovuobjeveny – to dříve nebylo možné, nebo alespoň ne v takové míře. Kdybych měl jmenovat příklad, asi bych zvolil label Editions Mego, respektive jeho dceru Spectrum Spools – věci, které se pohybují tak trochu v bezčase, které ale lze vztáhnout jak na dnešní, tak na minulou produkci. Přičemž slovo *minulou* je vlastně hodně nepřesný termín, protože člověk i díky internetu dnes může být fanouškem německého progresivního rocku 70. let, stejně jako Griega či Sibelia a je to vlastně úplně jedno, neexistuje nějaký imperativ současnosti. Takže nestačí psát jen o dnešní hudbě, ale i o té minulé. Ale to je spíše otázka do budoucna, teď jsme na to neměli úplně capacity.

Primárně kvůli tomu samému důvodu sledujeme to, co se odehrává na zahraniční alternativní scéně. Jednak na spíše elektroničtější sféře, která je nezávisle na absenci té *současnosti* dnes asi nejstylovatější. Ale byl bych moc rád, kdybychom se neuzavírali ani kytarovým věcem. Protože i přes to, že existuje kolem magazínů jako je Pitchfork víceméně institucionální hype (který je z velké části poměrně umělý a chápu, že i poměrně úsměvný, protože již zdaleka nevyhází skvělé kytarové věci v takové míře, jako dejme tomu před pěti lety), byla by škoda kvůli tomu přehlédnout věci, které jsou podle mě opravdu pozoruhodné, a vlastně si nezaslouží být v jedné škatulce s takovým tím litém průměrem.

Podle mě se to tedy nedá úplně přesně žánrově vymezit, a jsem toho názoru, že ani nemá. Protože uzavírání se, nekomunikace a snaha dělat si pro sebe to své je přesně to, proč je naše scéna tak rozdrobená, ne tak pružně fungující, a snad bych řekl, že i zakonzervovaná. Přesah je asi rozhodující a formující to, co se dnes v hudbě děje.

Orientujete se tedy spíš na zahraniční než na českou scénu?

Zatím rozhodně, ale do budoucna bychom se chtěli rozhodně více věnovat i českým či slovenským věcem, které jsou hodně opomíjené, protože se prostě nikam netlačí. Zatímco některé kapely, které si zdaleka nezaslouží takovou publicitu, jsou tlačeny všemi kanály. A pak z toho vzniká situace, kdy se o skvělých věcech nemluví, zatímco ty nejřvavější jsou pozadu za tím, co venku vzniká, o nějakých pět, deset let.

I v dnešní době, kdy máme internet?

I v dnešní době – na té mainstreamové straně. Věci jako Charlie Straight, hraný dejme tomu v největších masmédiích jsou věci, který by byly úplně mimo v Anglii už před pěti lety.

Na druhou stranu i v těch větších českých podhoubích (což je mimochodem v UK nebo USA vnímáno jako mnohem menší alternativa než u nás) se dějí hrozně zajímavé věci, který tady chceme mapovat a vyzdvihovat.

Na Ditchmagu jsi psal článek o tom, proč je dobré, aby čeští interpreti zpívali česky, a ne anglicky jako v 90. letech. Proč by měli zpívat česky?

Kapely u nás v posledních deseti letech se strašně snažily kopírovat ty vzory. Uviděly jednu kapelu na MTV2, z Anglie si přivezly NME, tady viděly, že šlo poslat track do F:iteru, kterej zrovna neměl o čem psát, a už to jelo. A pochopitelně si zvolily angličtinu, aby to bylo co nejvíc cool a přizpůsobily se vzorům.

Já primárně nemám problém s tím, že české projekty se snaží dělat hudbu v angličtině, mám ale problém s tím, že to vše, co dělají, pro ně očividně není přirozené. A tím prvotním poznávacím znakem byla v 99% případů angličtina. Takže si to možná mnohé kapely začaly uvědomovat, nebo se možná ještě spíš začaly vracet k věcem, respektive se primárně inspirovaly u kapel, jako je Mňága, Priessnitz, Prouza nebo brněnská scéna 80. let (což je vidět i na tom, že jim dělají tribute kompilačky, třeba ještě na Suchého se Šlitem, respektive Semafor). Z toho pak můžeme soudit, že se čeština vrací zpátky.

Na druhou stranu v instrumentálních nebo elektronických věcech je česká, potažmo slovenská hudba hrozně vpředu. A vůbec se o ní třeba neví, ale vychází na progresivních a prestižních labelech – třeba Gurun Gurun. Na tom je vidět, že ta cesta tady je.

Což je jeden z dalších důvodů, proč jsme magazín založili. Aby tady vznikl diskurz trochu hloubavější, aby to nebyly jen recenze – tohle je dobrý, tohle špatný... To je o ničem. Což je myslím i jeden z důvodů, proč lidi na recenze rezignovali.

Čím se chcete odlišit od ostatních hudebních blogů?

Mnohé blogy jsou vyloženě dojmologie. My se snažíme, aby to byl více seriózní web v tom smyslu, že ho lidi můžou sledovat a nějak mu věřit. Ne abychom byli nějak připosraně vážní, což si někdo s tím slovem může spojovat. Snažím se tam kumulovat lidi, kteří o hudbě přemýšlejí a snaží se o ní psát zajímavě a přitom neotřele.

Sleduješ nějaké hudební magazíny?

Sleduju internetový FACT Magazine, XLR8R, Pitchfork, občas Quietus; čtu, nebo přiznávám, spíše prolisťuju si tištěný Wire. Z českého prostředí jednoznačně Radio Wave, to je jednoznačně all star tým, takové množství neskutečně schopných lidí snad na jednom médiu ještě ani nebylo. Výjimečně A2 nebo HIS Voice. Z blogů spíš proto, že je to třeba vtipný, ale že by to byl zdroj informací, to opravdu moc ne. Většina českých webů mi pak přijde naprosto strašná, spíše se inspiroju u konkrétních lidí.

A přiznávám, že se tomu nevěnuju tolik, jako další mí kamarádi/kolegové, kteří se mnou ten časopis vedou a kterých si neskutečně vážím, že mám kolem sebe, protože mají skvělý rozhled, výborně píšou a přicházejí s vynikajícími nápady. A to říkám bez jakéhokoliv bratříčkování.

Pak právě u nich hledám inspiraci nebo tipy na koncerty, nebo pak podle eventů na Last.fm nebo na Facebooku, kde zjistím, jestli mi tady hraje oblíbený interpret.

Můžeš říct, jaké posloucháš žánry?

Já už to možná trochu naznačil na začátku – dnes už nějaká žánrovost – že někdo poslouchá rock nebo elektroniku, někdo je depešák někdo metalák – je passé. Mě ta nadžánrovost fascinuje. Ale dělá mi problém v tom, že to mám někomu vysvětlovat.

Spíš jde o to, z čeho ty lidi [kapely] vycházejí. Dneska kapely interně vycházejí spíš ze svých vlastních eskapických světů, než že by navazovaly přímo na nějaké kapely. (Kdybych měl jmenovat jednoho nebo dva zástupce, asi bych se uchýlil třeba k Animal Collective nebo v Čechách Sky to Speak.) Což je myslím i důsledek toho, k jakému kvantu hudby se člověk může dostat.

Dnes i nejzajímavější labely nespojuje žánr, ale třeba nálada. A vlastně je to vidět i na tom, co lidé poslouchají – že jdou jeden den na koncert Beach House a druhý den na Shackletona, což jsou přitom hodně jiné světy, minimálně žánrové a inspirační.

Myslíš, že má naše generace nějaké generační pojítko v hudbě?

Myslím, že u spousty lidí je to nějaká sentimentalita. U mě je to třeba návrat do dětství, který mi evokuje nějaká kapela, co zní jak z raných devadesátek. Spíš je to asi pocitový. Některý kapely nebo interpreti třeba dělají skrz skládání útržků z osmdesátých nebo devadesátých let obraz, který je v podstatě eskapismem k dobám, které ani nezažily, nebo si z nich pamatují jen nějaký pocit.

Nějaký pocit, který mu dneska chybí. Hudby je tolik, že k ní nemůže mít „stoprocentní“ vztah. Pocit k ní už nikdy nebude natolik intenzivní jako když mám třeba jen pár nahrávek, se kterými si spojuji hrozně moc věcí. Návrat k minulosti nebo fantazijním světům je myslím hodně nosnej v tom, že se stává takovým pojítkem. – Spíše než ty žánry.

Mně přijde skvělý, že internet sblížuje v tom, že máš hodně informací o projektu ze sedmdesátých let, existují blogy o sedmdesátkovém afrobeatu, což by dřív bylo naprosto nemyslitelný. Na druhou stranu i ta interpretace těch informací je na tvé fantazii, protožeš' to prostředí, ve kterým ta hudba vznikala, neměla možnost zažít, nebo se v nich nikdy nepohybovala.

A co my chceme dělat, je spíš tu hudbu interpretovat než suše popisovat.

Zmenšil podle tebe internet „prostor“ mezi hudebníkem a fanouškem?

Určitě, to je vidět i podle toho, co jsem říkal například o tom afrobeatu. Ne že by scény jako rodiště nějakého spektra lidí, které kolem sebe kumuluje nějaké nápady a postoje, někdy vymizely, ale to, že existují festivaly, jako je Unsound, Nowa Muzyka nebo OFF někde na jihu Polska, dokazuje, že je to mnohem globálnější a tatáž scéna se v nějaké obměněné podobě může rozvíjet i na místě s kulturně dosti odlišným pozadím.

Co se týče samotného vztahu hudebníka a fanouška, je vidět, že dneska mizí ten pocit, kdy hudebník stál na pomyslném piedestalu (pódiu) a byl nedosažitelný. Někteří hudebníci se to snaží nahrazovat právě i v hudbě, kdy si vytvoří vlastní svět. Nebo novou identitu jako třeba Hype Williams, nebo Burial, který nechce dát vědět o tom, kdo je. Nebaví je to, že je můžeš hned kontaktovat a nějak ovlivnit.

To sblížování interpreta s fanouškem je i o tom, že interpret dnes zdaleka nemá takový finanční potenciál a často je fanoušek zároveň interpretem či naopak. Když teď sestavuji guestlist pro náš výroční žebříček, vidím, že je plný lidí, kteří jsou zároveň promotéry, píšou články do médií a zároveň vytvářejí vlastní hudbu. Už to není o tom, že interpret má kdoví jakou smlouvu s labelem, díky níž se může uživit. Hudebník není žádná celebrita, je to normální smrtelník, který akorát dělá hudbu.

Napadá tě nějaký příklad interpreta, který podle tebe dělá svou „propagaci“, resp. komunikaci s fanoušky, dobře?

Kanye West, i když se proslavil už dřív, se docela protlačil přes Myspace a dneska funguje hodně na Twitteru. Flying Lotus je dobrej v tom, že dělá hodně dokumentů a na

Twitteru pořád komunikuje, s někým se hádá a dělá si tak docela promo. Než nějaká extra propagace, je to spíš asi takhle komunikace přes sociální sítě.

Stále více kapel volí tu strategii, nabízí svoje album za volitelnou částku.

Motivuje tě to k zaplacení vůbec nějaké částky?

Já jsem teď dělal výroční žebříček nejlepších věcí, který budeme vydávat před Vánoce. Vyšlo mi z toho pět věcí, u nichž jsem si řekl, že mi za to stojí, abych si koupil jejich vinyl.

Nemyslím si, že dneska chce někdo platit za empétrojky. Rozhodně ne u nás. Za co ovšem platit chce, je nějaký artefakt. Třeba vinyl – návrat k té minulosti, k něčemu, co bylo reálný, něčemu, co jde ohmatat. Což dnes hodně chybí...

V zahraničí to ale taky funguje jinak. Kultura toho, že stahuješ za nějakou cenu, se tam stihla usadit, u nás ne. Jakýkoliv pokusy založit program na legální stahování u nás ztroskotat během prvních pár let (třeba i-Legalne).

V našem prostředí si myslet, že někdo zaplatí za empétrojky, je poměrně naivní. Zaplatí možná lidi, kteří se v tom prostředí pohybují a ví, že udělat koncept a desku něco stojí a že být hudebníkem není jenom tak. Když jsem se bavil s jedním kámošem ze střední, tak se divil, proč chodím do kina nebo proč si kupuju cédéčka, když si to můžu stáhnout, nebo se podívat na film doma v nějaký verzi. A nedávno mi na to Vojta, právě kamarád, s nímž na Ditchmagu děláme, hodně trefně poznamenal, že je to něco jako „proč bych chodil na výstavy, když ten obrázek můžu vidět na Googlu...“

Jako by u běžných konzumentů chyběla ta perspektiva, že něco nějak funguje. A i kdyby tady ta perspektiva byla, tak je tady vychcanost – já to přece nebudu platit atakdále. Což mi vadí a mně osobně na sobě taky vadí, že i české věci, které mi přijdou dobré, si nekupuju ve větší míře. To bych rád změnil, ale i tak si myslím, že má smysl prodávání CD, vinylů, plakátů na koncertech. Ale nabízet platbu za empétrojky podle mě ne...

Pro tebe tedy nemá smysl kupovat si empétrojky, ale koupit si fyzický nosič?

Jo, vinyl nebo cédéčko. Sbíral jsem je dřív, mám docela hezkou sbírku, která se mi nechce rozprodávat. Jde mi o to, abych to nějakým způsobem měl, mohl se nábožně podívat na booklet nebo obal a pustit si to. Zároveň tím samozřejmě podporuju interpreta a vinyly i cédéčka jsou zvukově kvalitnější než mp3.

Jaký máš názor na torrenty a servery typu Megaupload? Ty osobně jsi asi už někdy stahoval...

(Smích) Já moc nechápu lidi, kteří říkají, že to (*neautorizované stahování – pozn. aut.*) je špatně. Kdybych si tu desku nestáhl, tak bych toho interpreta neznal, tím pádem bych si ten vinyl nekoupil a nešel by na jeho koncert.

Můžeš samozřejmě začít represi typu OSA nebo RIAA, ale – pokrok nezastavíš.

Hudbu na internetu „ilegálně“ dostupnou ke stáhnutí tedy chápeš spíš jako formu propagace?

Přesně tak. Deska je pro interprety spíš otázkou vyjádření, profilace a toho, jak s tím pak může pracovat na koncertech. Nebo jak jim to slouží jako odrazový můstek pro nějaký další projekt. Hudebníci v zahraničí ale i u nás si začínají uvědomovat, že jde hlavně o exkluzivitu. O to, nabídnout na vinylu nebo na koncertech něco, co si „stáhnout“ nemůžeš. Je to mimo jiné i tím, že sami stahovali a proto dnes vytváří to, co vytváří.

Takže na tom v podstatě vzniká konsenzus a nikdo z těch lidí neříká, že stahování je špatně. Podle mě není. Neříkám, že to, v dnešních nastavených podmínkách, není „krádež“. Ale posloupnost je taková, že kdybych si to nestáhl, tak bych to neznal, ergo nekoupil/nešel na koncert, a hudebník by z toho pak vůbec nic neměl.

Jaký máš názor na streamovací servery, které se ve světě i u nás začínají množit?

Já si tu desku radši stáhnou, protože si ji chci poslechnout i když nejsem zrovna na internetu. Myslím si, že vždycky bude cesta, jak se vyhnout placení streamu, protože bude existovat aplikace (jako Last.fm free music player), kde si budeš poslouchat, co chceš...

Zdá se, že hudební labely vkládají do streamu naději. Doufají, že se jim časem investice bude vracet na předplatných od posluchačů, které dostatečně „otrávíš“ poslechem reklam...

Osobně si myslím, že lidi, co poslouchají hudbu jenom proto, že ji zrovna hrají v rádiu, si budou dál poslouchat YouTube a bude jim jedno, že je tam reklama, protože tu si stejně vypnou adblockem. Takže masový potenciál si myslím, že to nemá.

A hudební fanoušci si mnohem častěji stáhnou cíleně hudbu z webu od uživatele s podobným hudebním vkusem. Vyhledáš si album, který chceš, ten program ti ukáže uživatele, co to má a pak můžeš projet další diskografií, kterou má. Tohle si myslím tady bude pořád.

A jestli služeb jako Spotify bude třeba pět, jejich nabídka bude omezená, a nebude existovat nějaký jednotící server, na kterém bude všechno, abys byla ochotná za něj měsíčně platit, pak to nemá smysl ani pro náročné hudební fanoušky. Myslím si, že se tohle nezmění v horizontu dalších pěti let.

Od kdy jsi začal být pravidelným uživatelem internetu?

Myslím, že mi bylo nějakých 13, 14... To znamená rok 2004.

Hrával sis jako dítě s ostatními dětmi „venku“?

Ani ne... Ostatní děcka si hrály, já jsem byl spíš někde zavřenej a dělal si nějaký blbosti jako vlastní hokejovou ligu a tak...

A v té době jsi poslouchal hudbu z jakých hudebních nosičů?

Z cédéček.

Poslouchal jsi i z kazet?

Kazety jsem měl samozřejmě taky, měl jsem krásnýho walkmana. Takže předtím i nějak mezi těmi roky jsem měl i kazety. Asi do té doby, než jsem objevil peer-to-peer servery, což bylo asi v roce 2006. A pak už začly empétrojky. Vypaloval jsem je na discman, kterej přehrával mp3.

Sledoval jsi tehdy nějaké médium zaměřené na hudbu?

První hudební časopis, který jsem sledoval byl F:iter. První číslo jsem dostal k narozeninám v listopadu 2005 a od té doby jsem ho dost nábožně sledoval asi rok dva, než jsem se dostal k dalším serverům, časopisům a zdrojům. Začal jsem blogovat a dělat další spoustu věcí, takže pak už to nějak opadlo a ostatně i ten samotnej časopis už pak vadl do nějakýho podivnýho čehosi... Těžko říct, jestli to bylo tím, že ten časopis vadl, nebo já sám jsem se někam posunul, nebo kombinace obojího.

Kromě toho, že máš Ditchmag, kde děláte občas i mixtapy, tvoříš ty sám nějak dál?

S tím výročním žebříčkem budeme dělat mixtape na Mixcloudu. Pak jsme začali dělat Ditchmag parties, kde pouštíme tady ty věci. Tak jsem si říkal, že bych mohl dospět k tomu, že bych mohl začít ty věci mixovat dohromady. Stáhnul jsem si nějaký program, kde jsem se naučil vysloveně jen základy, ale snažím se v tom posouvat dál, když je čas.

Jak často chodíš na koncerty?

Záleží, kdy co je... Zkoušel jsem schválně spočítat, kolik interpretů jsem za rok viděl a bylo jich nějakých sto třicet. Samozřejmě včetně festivalů. Jinak koncerty asi dvakrát nebo třikrát do měsíce, pokud ten třetí je záležitost kamarádů či spřízněných lidí, nebo pak naše parties.

Na jakých koncertech jsi byl v poslední době?

Lucy na Famufestu, Beach House a Holy Other v Meetu. Ještě teda Pains of Being Pure at Heart, kteří stáli za starou belu, a pak nejspíš krakovské Unsound.

Do jakých klubů rád chodíš?

To je těžká otázka a myslím, že hlavně v Praze naprosto zásadní. Například v Brně se kolem kaváren a klubů formuje poměrně silná základna, majitelé si tam často sami určují dramaturgii či okruh lidí, kteří ji budou zajišťovat. Kdežto v Praze jako by majitelé a dramaturgové byli vůbec rádi za to, že tam něco bude a je úplně jedno, co. A mnohdy se – podle všeho, co jsem slyšel – chovají i tak, jako by vlastně ani nechtěli, aby se tam něco dělo. Což ale tu scénu posouvá neskutečně dozadu. Když člověk má důvěru v nějakou instituci, začne do ní chodit třikrát čtyřikrát týdně, poznávat tam nějakou sféru lidí, ze kterých se potom stávají známí a přátelé. Začne se potom mnohem více sbližovat, chodit na koncerty a akce, o nichž nemusí vůbec nic vědět, ale ví, že budou stát za to, protože to dělá ten a ten, nebo čistě že tam budou ti a ti lidi. A z toho pak vyplývá vlastně úplně všechno. A přesně tohle v Praze nevidím a je to obrovská bolest. Proto je hodně těžké odpovědět, kam rád chodím, nicméně zdá se mi, že se to nějakým způsobem začíná posouvat vpřed díky místům, jako je Kokpit, Café v lese, K4, MeetFactory, NoD, Final i Nová syntéza, byť u ní to moc objektivně posuzovat nedokážu, protože je to víceméně jakási naše základna, kterou máme ale moc rádi a začínají se tam dít čím dál zajímavější věci. Tiskárna by mohla být dobrá. I k Akropoli mám nějaký vztah, zvláště když tam člověk prostě končí ve čtyři ráno po cestě domů.

Na jaké festivaly chodíš?

Unsound Festival v Polsku je naprosto nesrovnatelný s čímkoliv u nás, totéž tamní Nowa Muzyka nebo OFF.

Co festivaly u nás?

I u nás jsou zajímavé věci. Creepy Teepee se snaží, ačkoliv nemají moc peněz... Obecně ale postrádám festival, kam bych si na příští rok koupil lístek a věděl, že kvalita bude dobrá. U nás chybí ambice – zdravé ambice, že tu jde něco dělat i s nižším rozpočtem. Ale zároveň ta kultura toho, že se tu něco bude poslouchat, tu není... Co je v zahraničí docela masovější záležitost, je u nás vnímáno jako strašně alternativní. Což je i záležitost takových hrůz, jako je Muse.

Nemáme možnost být přes zahraniční weby trochu více v obraze?

Jenže i k těm zahraničním serverům se musíš přes něco dostat. Třeba přes F:iter nebo Rock&Pop. A dokonce si myslím, že vy, kdo jste třeba o pět let starší, jste měli lepší média, přes který jste se mohli dostat k dalším. Server New Music v roce 2006-2007 zažíval svůj rozkvět a fungoval pro lidi, kteří tehdy měli 21, 22 let a vytvořilo to určitou komunitu lidí, kteří dnes dělají třeba pro Wave, HIS Voice atd. Což je něco, na co bychom chtěli navázat. To ale potřebuje víc práce, větší základnu lidí atd.

Čímž jsem chtěl říct, že je to o tom, jaký máš média doma. A od těch se odpíchneš dál.

Lidi můžou sledovat své, hudebně zainteresované, kamarády na sociálních sítích...

To jo, ale nakonec si ty lidi poslechnou to, co sami znají. To, co je nějak zajímavá. Jsem si jistej, že když něco vyhodím, tak mi to „nelajkne“ kamarád z gymplu, ale kamarád, který o tom píše. Člověk ani na té sociální síti není žádná instituce, i když by si to rád o sobě myslel. Což mimochodem u některých lidí pozoruju, jak se snaží kolem sebe budovat nějaký obrázek...

Je pro Ditchmag Facebook dobrou formou propagace?

To ano. Podle Google Analytics tvoří asi 60% přístupů z Facebooku. Kolem toho můžou nahromadit další nové lidi, kteří vidí, žeš něco někde lajknul... Ale samozřejmě bychom neradi, kdyby to suplovalo samotnou naši stránku.

Co bys řekl na to, kdybys někde v klubu slyšel od DJů devadesátkovou hudbu – bráno jako recese?

Nevím, nedokážu si to moc představit. Ale asi i jako recese mi to přijde spíš jako takový laciný vyvolávání sentimentu, kdy vlastně pouštíš tyhle ty vykopávky bez nějakýho vlastního vhledu. Spousta lidí nadává na ty, kteří poslouchají Helenku na Radiožurnálu. Tohle je to samý, jen posunutý o dvacet let. Ale nikdy jsem na ničem takovým nebyl, tak bych to nerad hodnotil...

Když já u sebe hledám sentiment, tak si radši poslechnu desku, kde slyším nějakou inspiraci tou dobou. Kde se vykopávají zvuky osmdesátkovejch devadesátkovejch let, ale inovativně a neprvoplánově.

Alexandra (*1984)

7. 12. 2012, Praha

V současnosti je nabídka hudby opravdu široká. Jak řešíš, co si vybrat?

Sama aktivně hledám. Naučila jsem se chodit na hudební, zejména internetová média. Zprávy na internetu – ať už o muzice nebo obecně zpravodajství – se staly hlavní součástí toho, co vnímám. (Což možná není úplně dobře, ale budiž.)

Jaká hudební média tedy sleduješ?

Stránka, na který jsou fajn věci, je Stereogum. A občas teda zajdu i na Pitchfork...

Co přesně tam sleduješ?

Jsou to spíš hudební tipy – na to, co nového vyšlo, co poslouchat. Abych sledovala, co se aktuálně děje a byla v obraze. Český servery spoustu věcí přeberou až z druhý třetí čtvrtý ruky. Takže můj cíl je, se dostat přímo k tomu zdroji.

Z českých ale určitě ráda sleduju Radio Wave, který poslouchám na internetu. A samozřejmě Fullmoon. – Je to asi i tím, že znám ty lidi, který to dělaj, což to pro mě dělá ještě zajímavější.

A k těm recenzím: já jsem možná špatnej hudební konzument, ale já si recenze zásadně nečtu. Víím, že na tomhle je živá půlka hudebních magazínů. Ale já to řeším tak, že mi někdo řekne – hele, tohle vyšlo, a mě to buď nějak zaujme a poslechnu si to, anebo si to neposlechnu.

Dáš v doporučení i na kamarády nebo lidi s podobným hudebním vkusem?

Tak to určitě.

Využíváš v tomhle i sociální sítě?

Jo. Třeba z Facebooku jsem si udělala takovej news feed kapel a klubů, takže mi tam proudí strašně moc novinek a informací z oblasti hudby. Twitter úplně nepoužívám, ale když ho používám, tak na něco podobného. Pak mám hodně ráda Tumblr, což mají právě často i hudebníci, kam dávaj svoje novinky. Většinou se nejedná o úplně profíláky lidi, takže si to většinou dělaj sami. Pak je příjemný být s nima v přímým, nebo teda virtuálním, kontaktu.

Používáš i nějaké sociální sítě, resp. cloudové služby na poslouchání hudby?

No jasně. Last.fm. Spotify nemám, Deezer mám. Ale mně trvá hrozně dlouho, než si na tom založím ten profil, abych mohla poslouchat, co chci.

Těch sítí je hodně a asi mi nestojí zato investovat čas do všech. Takže na Spotify nebo Groovesharku jsem sice zaregistrovaná, ale extra je nepoužívám. Maximálně to Last.fm nebo Deezer.

No a kromě toho mám na tohle hrozně ráda YouTube. Napíšu umělce a už mi vyjede, co je nového a poslouchám to jako rádio.

Byla bys ochotná zaplatit za nějakou streamovou službu?

Já platím 3 dolary měsíčně na Last.fm, kde můžu poslouchat cokoliv. Deezer tě přímo navádí k tomu, aby sis ukládala, co posloucháš a vyplňovala si tak ten profil. A na tohle já právě nemám čas. Ale občas ho poslouchám (zadarmo).

Kde hledáš tipy na koncerty?

Na to používám Songkick nebo ten Facebook.

Do jakých klubů v Praze chodíš?

Ze začátku to bejvalo Roxy, ale to teď už dlouho ne. Pak takový ty klasiky jako Akrač, tam jsou dobrý koncerty. Když to sleduješ častěj, tak ti dojde, že každej klub má svou programovou skladbu a určitý publikum. Třeba Meetfactory že jo – hipsterů ráj. Pak třeba Druhý patro, Archa...

Jak si opatřuješ hudbu?

V podstatě si většinu hudby stahuju – přes torrenty. Nebo hledám nějaký způsob, kde bych tu muziku mohla najít. Třeba občas i přes YouTube, což je často na úkor kvality. Samozřejmě vím, v čem je asi problém a proč se na to ptáš. Občas když jsem k něčemu opravdu citově zavázaná, tak si to koupím.

V jakém formátu si to koupíš?

No, cédéčko už jsem dlouho nepoužívala. Vinyl teda mám, ale momentálně s sebou tam, kde bydlím, gramofon nemám. Takže si to asi koupím digitálně.

V současnosti spíš posloucháš vlastní empétrojky nebo spíš streamuješ?

Tak nějak půl na půl.

Jaký máš názor na sdílení přes torrenty a servery typu Megaupload?

Tak třeba zrovna postava Kim Dotcoma, zakladatele Megauploadu, mi úplně sympatická nepřijde.

Ale když se podíváš na ten systém, tak můžeš říct, že velký nahrávací společnosti vydírají muzikanty a tím pádem vodíraj i ty konzumenty. Když se podíváš na cenu nosiče, speciálně u nás v Čechách, tak bych si to nekoupila už z principu.

Proto docela vítám, že je to volně k dispozici ke stažení na internetu. Pro většinu (i těch zaběhlejších) muzikantů je to naopak strašná výhoda a reklama. Já chápu, že logicky chtějí mít i něco z prodeje vlastní tvorby a mají určitě právo na výdělek a na odměnu. Na druhou stranu je otázka, jestli jim ve výsledku nepřinese větší rozšíření jejich muziky víc, než když se upíší k nějaký nahrávací společnosti, kde budou mít sice možná příhodnější podmínky a servis, který by si jinak museli zařizovat sami, ale která nastaví cenu jejich desky moc vysoko, takže si to ve výsledku koupí míň lidí.

Takže to chápeš jako propagaci?

To rozhodně. Nehledě na to, že kdyby tady ten systém nebyl, tak se polovina z těch lidí ani nestane známými, protože by se jejich hudba takhle nerozšířila.

Když se rozhoduješ o kupování hudby, hraje u tebe roli, zda je interpret český nebo zahraniční?

Ne. Je to vyloženě o tom, čím mě zaujmou. Ale v momentě, kdy budu mít příležitost a někdo mi jejich cédo postaví před nos, tak si ho asi koupím.

Nabídne-li nějaká skupina album za volitelnou částku, motivuje tě to k zaplacení nějaké částky?

Pro mě je rozhodující to, co za tu částku dostanu. To znamená, že klidně zaplatím 10 eur – což podle mě tak jako stačí – ale dostanu za to muziku, která se mi bude líbit a ke které nějak přilnu. Protože už to teda kupuju, tak mi nepřijde úplně etické zaplatit za album dvě éčka... Ale jak říkám, tohle nastává v případě, že jsem přesvědčená, že si to chci koupit.

Napadá tě někdo z těch interpretů, které sleduješ, kdo podle tebe zajímavě pracuje s Facebookem nebo s jinou sítí?

To souvisí s Facebookem samotným. Máš třeba toho interpreta moc ráda a aktivně ho sleduješ. Ale Facebook se speciálně za posledních pár měsíců stal něčím naprosto nespolehlivým v tom, co ti ukazuje za posty. Rozhodně se nespolehám na to, co mi

vyleze na zdi. V poslední době jsou to i sponzorované posty. Tím chci říct, že určitě jsou interpreti, kteří dělají komunikaci přes Facebook dobře. Ale často to nevíš, protože nemůžeš se spolíhat na to, že to všechno uvidíš na zdi. Musíš jít přímo na jejich profil a tam se podívat, co postují.

Myslím, že i z tohoto důvodu se to všechno v poslední době přesouvá na Twitter.

Souhlasíš s tvrzením: internet zmenšil propast mezi hudebníkem a fanouškem?

Naprosto. Hlavně asi sociální sítě. Když se podíváš na facebookové stránky nějakého interpreta, tak tam vidíš spoustu lidí, který lajkují, posílají odkazy, píšou mu – „hele, přijed' do Prahy!“ ... Mění se role umělce, jakožto média, a konzumenta. A na Twitteru je to to samý. Lidí nejenže sledují, co se děje, ale mají možnost to nějak ovlivňovat nebo aspoň dál sdílet.

Od kdy jsi začala být pravidelným uživatelem internetu?

První mail jsem si založila asi v roce 2000. Ale tehdy počítače i připojení bylo úplně něco jiného než teď, takže se nedá říct, že bych tam trávila každý den. Ale vlastně jsem chodila k tátovi na internet.

Jak jsi poslouchala hudbu před internetem?

Když jsem byla malá, tak jsem hodně poslouchala desky, kazety a pak cédéčka. A když mi byly tři, tak přijela teta z Německa a přivezla hi-fi věž! Tak to byl velký objev.

Dělala sis mixtapy?

No jasně! Ještě to mám doma všechno. Když jsem byla malá, tak jsem měla vlastní rozhlasový pořad, který jsem natáčela na kazetu. Měla jsem vlastní znělku. Pak jsem začla asi v patnácti nebo v šestnácti poslouchat Radio 1, což bylo v mé sociální skupině strašně revoluční rádio. Tak jsem si začala nahrávat věci z Radia 1, protože mi přišlo zajímavý sledovat ty kapely nebo DJe.

Sledovala jsi v té době nějaké médium zaměřené na hudbu kromě Radia 1?

Jo, tak asi chronologicky: nevyhnu se Bravíčku, pak Rock&Pop... Pak asi dlouho nic a v posledních letech je to Fullmoon. Je fakt, že internet asi přehlušil všechno.

Vrátím se ještě k těm cédéčkům: kupovala sis originály?

Jo, kupovala. Ale během studentských let na střední škole si toho člověk nemohl kupovat zdaleka tolik, kolik by chtěl.

Do kdy jsi poslouchala CD, než jsi přešla na mp3?

Tak 2006? 2005 jsem ještě měla discmana.

V té době jsi začala stahovat nebo kopírovat?

No, a ještě jsem taky ripovaly empéetrojky. Na tohleto byla expert sestra.

Máš pocit, že na tebe jako dítě měly nové technologie nějaký vliv (kromě té hi-fi věže)?

Ani ne. Já jsem měla krásný dětství.

Hrála sis s ostatními dětmi na ulici?

No, to jsem nemohla. Já jsem musela hrát na klavír, na flétnu, chodit do sboru a na angličtinu a – prostě na to nebyl čas.

Ani jako menší dítě?

Ne. My máme park přes ulici a tam si hráli moji kamarádi ze základky a já jsem nemohla. Takže to byly vždycky hrozný hádky, že já jsem chtěla ven.

Jak často chodíš na koncerty? Průměrně za měsíc nebo za rok.

To samozřejmě záleží, co se zrovna naskytne. Ale snažím se tak dvakrát do měsíce.

Na jakých koncertech jsi v poslední době byla?

Na Pitchfork festivalu, takže tam bylo těch koncertů víc. Předtím Dirty Projectors. A teď nedávno na nějakém festivalu alternativní hudby.

Dají se vyjmenovat kapely nebo žánry, které tě oslovují?

Já jsem vyrostla na klasice. Pak jsem se přesunula na drum'n'bass, na elektroniku. A teď mám ráda tak nějak všechno. I když třeba Rihannu si doma úplně neposlechnu. Většinou teda elektronika nebo nějaký kytarky, lehce alternativní – v tom smyslu, že když je třeba zmíním před kamarádama, kteří to úplně nesledují, tak jim to nic neřekne.

Když jsi začala poslouchat (stahovat) hudbu z internetu, rozšířily se ti obzory o nové žánry?

Asi to na to určitej vliv mělo. Jak říkám, já se aktivně snažím hledat sama, takže v tom mi internet určitě otevřel větší možnosti.

Vytváříš nebo nahráváš nějaké obsahy na web, které se týkají hudby?

Playlisty zrovna nenahrávám. Ale teď se teda shodou okolností snažím dát dohromady web, kterej se bude věnovat hudbě. Mě obecně baví zkoumat tu hudbu hlouběji a zkoumat proč co a jak je... Nebude to úplně na poli hudební žurnalistiky, ale určitej druh muziky bych prostě ráda dál šířila právě prostřednictvím online kanálů.

Iva (*1987)

6. 12. 2012, Praha

Sleduješ nějaká hudební média?

Hudební média (tisk) nečtu téměř žádná. Ale projíždím hudební servery, doporučení od kamarádů, kteří dodávají hudební leaky. Většinou jsou to styly a žánry, který mně se líběj. A co se týče konkrétních kapel, tak ty jsou většinou taky na doporučení od kamarádů.

Anebo – když projíždím na tom webu, tak se mi tam zobrazí doporučený obsah, který by se mi mohl líbit, tak občas zkouším kliknout i na to.

S kamarády se o tom bavíš osobně nebo i online?

Na Facebooku, ale i osobně – napíšu si to na papírek nebo si to rovnou stáhnou z jejich iPodu. A pak jsme se marně pokoušeli o připojení přes Spotify, který zatím v ČR neexistuje. Přes Spotify jde sledovat playlisty kamarádů, kteří jsou v zahraničí.

Podobných streamovacích služeb je v Česku víc...

Je jich víc, ale to Spotify je tak nějak uživatelsky přívětivější. Je to sice placené (něco jako Last.fm), ale člověk se v tom líp orientuje. I ta sdílenost je u Spotify mnohem větší než u ostatních serverů, je to něco jako Facebook na hudbu.

Takže například Deezer tě neoslovil?

Moc ne. Když zpoplatnili Last.fm, tak jsem si předplatila nějaký první půlrok. Ale pak už jsem nějak nechtěla platit, tak jsem přešla na Deezer, který byl zadarmo. Ale pak to taky zpoplatnili. A celkově se mi asi třikrát stalo, že jsem tam nenašla něco, co jsem chtěla. Teďka hodně jedu na Groovesharku.

Posloucháš tam nebo i nahráváš?

Jenom poslouchám. A ještě – občas, když hledám tvorbu nějakýho menšího umělce, tak jdu na Soundcloud. Ten je taky fajn, akorát pro mě ne tak uživatelsky dobrý jako ten Grooveshark. Na Groovesharku jde hejbat s těma písničkama a dělat si playlisty.

Kromě toho, že streamuješ, stahuješ si i vlastní mp3?

Jo, většinou přes torrenty.

Jaký je tvůj názor na stahování?

No, je pravda, že empétrojky si stahuju. Ale zavedla jsem si takový vlastní pravidlo, že když se mi ta hudba líbí a jdu na koncert, tak se snažím koupit si vinyl... Tím, že stahuju ty empétrojky, se samozřejmě cítím trochu blbě, ale tím vinylem se to trochu vykompenzuje. Kupuju si to radši na koncertech, protože ty kapely tady ani nemají desky v kamenných obchodech a zároveň se mi nechce platit za poštovný. ... A je vtipný, že když dostanu vinyl a mám tam kód na stažení empétrojek zdarma, tak si to stejně většinou stáhnou z nějakýho torrentu. Je to pro mě asi snazší než někde hledat webovku a zadávat tam kód.

Vinyly si kupuješ nové nebo staré?

Kupuju si obojí. Nové povětšinou na těch koncertech nebo festivalech, někdy i v Rekomandu. Jsou to převážně zahraniční, jelikož chodím spíš na koncerty zahraničních interpretů a kapel. A ty staré kupuju v antikvariátech a to jsou většinou čeští interpreti nebo zahraniční jazzová hudba.

Co máš ráda na vinylu?

Je to prostě hmotný. To je ta lidská hloupost, kdy si člověk myslí, že když je to něco nehmotného, tak to nic nestojí.

Používáš cédéčka?

Nemám CD-ROMku.

Sleduješ aktivně nějaké interprety na sociálních sítích?

Jo, je to dobrý, abych třeba neprošvihla koncerty. Ale je jich jenom pár, ne že bych někoho „lajkla“ pokaždé, když něco slyším. Sleduju převážně český a pár zahraničních, který mám opravdu ráda (třeba Bonobo). Z českých to jsou Temný síly, který snad ani nemají web – třeba Prodavač...

Kde ještě hledáš tipy na koncerty?

To je dobrý na Last.fm. Jak si to nahrává, co posloucháš, tak ti to samo vyhazuje nějaký přílehlý koncerty. A pak jsem se taky nechala natáhnout do Songkick a to mi chodí na mail, když hraje můj oblíbený interpret v Praze nebo v ČR.

A pak mám na Facebooku produkční firmy, třeba Conference, protože to, co tady přitáhnou, je většinou dobrý.

Říkala jsi, že sleduješ i hudební servery. Které?

NPR, to je rádio. Pak 3voor12 – Luisterpaal, to je holandský. Mě ale moc nebaví číst o hudbě. Baví mě hudba, ale ne to okolo. Takže ne že bych si četla recenze, spíš rovnou nějaký hudební tipy... Radši si třeba přečtu recenzi o klasické hudbě než o moderním interpretovi.

Co říkáš tvrzení, že se zmenšila jakási bariéra mezi interpretem a fanouškem?

Myslím, že je to tak, že je člověk opravdu může sledovat na každém kroku. Ale zároveň je fajn, že to tak je, protože interpreti si přes sociální sítě mohou dělat propagaci a vytvářet si svoje PR sami. A nemusejí se spolíhat na média typu Blesk, který třeba píšou o nějakým známým interpretovi nějaký šílenosti...

Motivuje tě ke koupi nějaké desky online, když kapela nabídne album za určitou částku nebo za částku volitelnou?

Cena, kterou si sama určím je pro mě mnohem víc motivační než cena daná. A myslím, že bych třeba dala i stejnou nebo i větší, ale když tam vidím tu částku, tam mě to demotivuje.

Když se rozhoduješ o kupování hudby, hraje u tebe roli, zda je interpret český nebo zahraniční?

Za zahraniční jsem asi ochotná platit víc. Ale je to spíš dané tím, že se mi to víc líbí, tím pádem tomu přisuzuji větší kvalitu.

Posloucháš nějaké české rádio?

Občas jsem poslouchala Radio Wave a Radio 1. A tady (ve společném bytě s dalšími lidmi – pozn. aut.) posloucháme Oldies rádio. To je skvělý – do kuchyně ideální. A pak občas Country rádio hraje od Dejva (spolubydlící – pozn. aut.). Protože to poslouchá Bonus.

Používáš i YouTube jako "rádio"?

Ne. To jsem ještě nikdy neudělala, že bych si naladila YouTube kanál a tam poslouchala..

Myslela jsem spíš, jestli si to pustíš jako audio kulisu, když hledáš písničku, kterou jinde nemůžeš najít.

Tak to jo. Ono je to daný tím, že když zadáš do Googlu nějakou píseň, tak ti hned první vyjedou ty z YouTube. A vidíš tam obrázek toho interpreta, tak si říkáš – jo, беру. Než se proklikávat nějakou šílenou stránkou, zadávat kódy pro přehrání atd.

Vzpomeneš si, kdy ses stala více méně pravidelným uživatelem internetu?

Pravidelně? Dejme tomu, že ve čtvrtáku na gymplu nebo v prváku na veřejce. Takže asi v devatenácti [2006].

Jak jsi tenkrát poslouchala hudbu?

Ze začátku se všechno vypalovalo. To vždycky někdo poslal nějaký tlustej seznam a kupovalo se jedno cédéčko za stovku a ty sis to od někoho nechala vypálit. Tehdy jsem měla šílenou sbírku cédéček a měla v nich fakt pořádek. To teď už se na ně někde práší...

Kdy přišla ta doba, kdy jsi přešla z CD na mp3?

Od té doby, co jsem začala být víc na internetu a měla počítač zaplejí od rána do večera. A když jsem si kupovala nověj počítač, tak jsem ani nechtěla CD-ROMku, protože už jsem jí vůbec nevyužívala.

Jaký přehrávač používáš v počítači?

Používám iTunes. Zezačátku jsem to úplně nesnášela, ale pak jsem si na to zvykla. Protože mám iPod, tak je to prostě lepší. Nejdřív jsem si stahovala různý jiný programy, který mohly adminovat ten iPod, ale to nějak nefungovalo. A teď na iTunes nedám dopustit. V práci používám Windows Media Player, kterej úplně nesnáším. A před iTunes jsem používala Winamp.

Používala jsi dřív i audiokazety?

Jo jo, ty jsme si i nahrávali. Vždycky na konci písničky jsme řekli: „Tak to bylo – bla bla bla...“ (*smích*).

Nahráváš dneska nějaké mixy?

Nahrávám playlisty na různý akce.

Nahráváš je i na internet?

To ne.

Před internetem jsi sledovala nějaké hudební médium?

Rock&Pop, pak REPORT a ještě TRIPMAG a XMAG. Protože tam bylo i zadarmo cédéčko – do mý sbírky.

Hrávala sis jako dítě s ostatními dětmi na ulici?

No jasně, dennodenně. Vybišu (*vybíjenou – pozn. aut.*) a tak. Asi do dvanácti let, kdy jsem začla hrát volejbal.

Jak často chodíš na koncerty? Průměrně za měsíc nebo za rok.

Většinou tak třikrát měsíčně.

Na jakých koncertech jsi v poslední době byla?

Včera jsem byla na týpkovi z LCD Soundsystem (*James Murphy – pozn. aut.*). A předtím jsme byli na Le Guess Who festivalu v Utrechtu. To je velkej čtyřdenní klubej festival, kde jsou fakt zajímaví interpreti. A předtím v Praze na něčem, kde jsem si koupila i vinyl. Teď si teda nemůžu vzpomenout, jak se ten interpret jmenoval, ale byl fakt skvělej.

Kam chodíš v Praze do klubů a které máš nejradši?

Nemůžu říct, že bych nějaký měla ráda... Záleží na tom, kdo tam hraje. Například nejčastěji chodím do Lucerna Music Baru, protože produkce tam přitáhne bomba kapely, ale prostor je úplně na nic. Dál chodím do Akropole, Meetfactory, občas Roxy.

Když jsi začala poslouchat (stahovat) hudbu z internetu, rozšířily se ti obzory o nové žánry?

To možná ani nebylo těmi médii, jako spíš těma lidma, kteří mě ovlivnili nebo mi dali nějaký tip. I když – to vlastně asi těžko říct, čím.

Anche (*1988), Tomáš (*1987) – Planeta Nova DJs

10. 12. 2012, Praha

Kdo jsou Planeta Nova DJs a co dělají?

Anche: Jsme to my dva a hrajeme jenom devadesátky. Vzniklo to z toho, že jsme měli takovej fetiš nebo oblibu v devadesátkách. Nejenom v hudbě, ale i v módě a dalších attributech té doby. Vzniklo to náhodou před třemi lety na designSupermarketu, kdy mi promotér, co organizoval tu hudbu říkal, že nemá na ten první večer žádný téma. Já jsem navrhla, že to budou devadesátky a že jim tam s Tomášem určitě zahrajeme. Měli jsme pak několik víkendů taková soustředění, pouštěli jsme si všechnu hudbu, co tehdy vznikala a učili jsme tak nějak mixovat hudbu, na naši dj premiéru. Pak nás to nějak chytlo a lidi to evidentně baví, takže pokračujeme dál.

Jaké je vaše cílové publikum?

Anche: Asi lidi narození od 1980 do 1990.

Tomáš: V podstatě převažuje ročník 1985 a dál do devadesátek.

Anche: Jedná se tam spíš o dětský vzpomínky, než o lidi, kteří by to reálně zažili a už nějak víc uvažovali.

Názvem Planeta Nova chcete prezentovat celkovou atmosféru devadesátek?

Tomáš: To se vztahuje ke klubu čtenářů časopisu ANNO. Já měl tu čest, že jsem už od svých sedmi let byl v klubu. Chodil mi časopis ANNO, kde byla příloha Pes Novák a já jsem se úplně tetelil blahem. Když budu ještě osobnější, tak jsem třeba zbožňoval Volejte řediteli. Hodně jsem se na to díval a naši mi to nezakazovali. Já se doteď dívím, že jsem odmaturoval a dostal se na VŠ... A že třeba nemám tendenci volit Bobošíkovou.

Anche: To je hroznej rozdíl mezi náma dvěma, protože mě to rodiče dost zakazovali. A to jako úplně všechno. Já jsem neměla barbíny, měla jsem jednu kazetu Dády Patrasový, jedny Šmouly a klasické 90s kratochvíle jsem měla fakt jen občas. Takže já si až teď vynahrazuju to, co jsem tehdy neměla. Třeba teď jsem dostala k narozeninám Spice Girls Polaroid, kterej jsem si přála když jsem byla malá...

Mohla sis třeba kupovat Bravo?

Anche: Bravo ne.

Tomáš: A Popcorn?

Anche: Ne, mně kupovali Megastar, protože to bylo jenom o hudbě. Ale nechtěli, aby na mě působily nějak nevyhovně ty lechtivý stránky v Bravu. To řešilo víc rodičů.

Znám z vyprávění, že se ty stránky třeba zalepovaly, což mojí mámu evidentně nenapadlo.

Tomáš: Mně kupovali jenom Popcorn.

Anche: Ale pak to polevilo, protože mámě došlo, že když mi to nedovolí přímo, tak to budu obcházet. Barbínu mi nakonec dala babička. Vyndali mi z ní baterky – ona byla mluvící – protože jsem s tím moc otravovala.

Tomáš: To zní traumaticky...

Anche: Ne, ono to zní tak tragicky jen z pohledu populárních devadesátkovejch atributů. Já jsem se jinak opravdu neměla špatně. Já jsem za ten rozhled a nadhled ráda, měla jsem dovoleno a bylo mi požizováno spoustu jiných věcí. Kdyby mi to tenkrát povolili, tak možná dneska jedu *jenom* tu popinu a nic jinýho.

Tomáš: Ale mně to povolili a stejně si myslím, že mám nadhled.

Co a vy technologie v dětství?

Anche: Já jsem měla walkmana po mámě. A discmana mi koupil táta, když jel do Ameriky. Tady ne, tady byly drahý.

Tomáš: Já taky walkmana a discmana. Druhý album Spice Girls jsem už měl na discmanu, to byl devadesátedesmej. Hrozně jsem miloval štelovací rádio. Když to šlo, tak jsem nahrával na kazetu.

Anche: Chtě nechtě, ta hudba se ke mně dostala, protože jsme bydleli na Bílý Hoře a tam se chytalo jediný rádio a to bylo kladenské Radio Relax. A těžko mi mohl někdo zakazovat rádio. Bohužel Radio Relax vaří čistej pop až skoro do techna nebo dance music.

Nahrávali jste si mixtapy?

Anche: Určitě.

Tomáš: Nahrával jsem si z rádia. Taky jsem si přehrával celý kazety na dvojitým kazeťáku.

A později cédéčka?

Tomáš: Jo, pak tak okolo roku 2000 už se vypalovalo.

Anche: Já mám štěstí, že mám docela dobrou paměť na hudbu a na texty. Když byly školy v přírodě, kde ostatní měli veškerý svoje sbírky, tak jsem si je naposlouchala a pak jsem si je zapamatovala a z toho žiju doteď. Na diskotékách jsem prakticky jen seděla a snažila se vycucávat tu hudbu, která u mě doma nehrála.

Tomáš: To já jsem většinou i přispěl nějakým tím svým cédéčkem nebo kazetou. Spíš jsem litoval toho, že nejsem za tím dýdžejským pultem.

Anche: Já jsem poslouchala hlavně Buty a s tím nevím, jestli bych ve 4. třídě za djským kazeťákem uspěla.

Když jsi Anche měla takhle omezený přístup, vyvolávají v tobě devadesátkové písničky nějaké vzpomínky či emoce?

Anche: Jasně, samozřejmě to hrálo všude z rádií, kudy člověk chodil. Takže to člověk nějak podvědomě v sobě má. To mě na tom baví nejvíc – objevovat hity, který už jeden zapomněl, že existují a tím právě vyvolat ty emoce.

Tomáš: To bylo právě nejintenzivnější na začátku, kdy jsme si dělali ty soustředění a probírali jsme se Čágo Bélo 1 až 10. A vylezly ti z paměti ty věci, který člověk měl za to, že zapomněl. A doteď se nám to ještě občas stane, že jsme třeba nechtě opomněli nějaký song. Ten tě pak úplně euforizuje a je to taková divná aktualizace nebo vyvolání toho pocitu...

Anche: Ten pocit je jedna z věcí, co nás na tom fakt baví a proč to děláme.

Spojuje tahle hudba naši generaci?

Anche: Často nad tím přemýšlím, že devadesátky byly takovou poslední dobou, kdy existovala jedna hudba pro všechny. Mě možná i tak trochu děsí, kolik hudby na světě je. Protože ještě v těch devadesátkách pro někoho nebylo snadný vydat nebo si vůbec nahrát vlastní album. Dneska to může dělat každej, protože má doma počítač s nějakým základním softwarem a není to žádný problém. A to je samozřejmě asi dobře. Ale tehdy ta hudba byla jakoby jedna...

Tomáš: Hudba přece jedna nebyla. Ta pluralita se samozřejmě ještě víc rozvětvila, ale nebylo to tak omezený.

Anche: Tak byly nějaký žebříčky po kategoriích, ale rozhodně to nebylo tak jako teď...

Jak v dnešní nabídce hudby řešíte, co si vybrat?

Tomáš: Dám na doporučení od kamarádů, ideálně přes Facebook. Člověk tam chtě nechtě některý lidi vnímá jako takový opinion leadery, na jejichž hudbu se spíš koncentruje, tak ty si rozkliknu. Blogy nestíhám sledovat. A pak nějaký hudební servery jako Pitchfork, který si jednou za čas poslechnu...

Co konkrétně na Pitchforku posloucháš nebo čteš?

Tomáš: Pustím si spíš jednu za tejdenn Best new tracks. To tak člověku víc ulpí. A pak se mi to ověřuje i na tom Facebooku, kde se to objevuje na těch stránkách, který tam lajkuju. popř. u zmíněných vybraných přátel. Recenze nečtu.

Co ty, Anche?

Anche: Já jsem taky mix toho, co říkal Tomáš. Plus na Twitteru přímo sleduju oblíbený interprety a lidi, kteří taky doporučujou... Na Twitteru je ta cesta jednodušší a přímější. Na Facebooku se hůř osekávají ty věci, co tě nezajímaj. Kdežto na Twitteru si rovnou vyselektuješ to, co tě zajímá.

Tomáš: Já Twitter vůbec nepoužívám, mně stačí ten Facebook.

Anche: Pak poslouchám internetový rádia, třeba Rinse FM, BBC 1. A pak teda sleduju i Evropu 2, současný Brava a tak...

Tomáš: Jí se to strašně líbí.

Anche: Já to mám ráda. Já to neberu, jako že si z toho dělám srandu...

Co vlastně Anche posloucháš za žánry?

Tomáš: Cha. Jedna strana je Rihanna a Beyonce...

Anche: ...a druhá Pitchfork. Já mám fakt ráda všechno, nemůžu říct žánr, kterej bych neměla ráda. Třeba dechovku.

Tomáš: Jo, tu já mám taky rád.

Stahujete si mp3?

Tomáš: No jo.

Anche: Jo. Ale kupuju si i cédéčka, když mám někoho hodně ráda. Desky si nekupuju, protože nemám gramofon. A protože máme v autě na kazety, tak si kupuju i spoustu originálních kazet. Devadesátkovejch samozřejmě, protože kazety už se od určitého roku prostě nevyráběj.

Preferujete mp3 nebo fyzické nosiče?

Anche: Mp3 jsou praktičtější, ale mám ráda, když tu hudbu můžu držet v ruce. Že to má booklet. Myslím, že úroveň bookletu nebo grafiky jde čím dál víc nahoru, protože se všichni snažej nalákat lidi, aby si koupili kromě empétrejek, koupili i cédéčko.

Já si ráda kupuju fyzickou hudbu. Mě uklidňuje, že mám v polici cédéčka. A pak – já nemám nijak zvlášť výkonný repráky v počítači, takže mi přijde praktičtější si pustit cédéčko, když vařím.

Tomáš: Abych se přiznal, tak já jsem v současnosti k těm fyzickým nosičům dost netečnej. Ani hezkej booklet mě nemotivuje k tomu, abych si to pořídil. CD nebo vinyl pořizuju hlavně jako dárky.

Kupujete si mp3?

Tomáš: Ne.

Anche: Jo. Když vím, že těžko někde seženu cédéčko, tak je to teď s iTunes lehčí. A když mi opravdu chci někoho podpořit a přijde mi to smysluplný, tak si to koupím.

Nabídne-li nějaká skupina album za volitelnou částku, motivuje vás to k zaplacení nějaké částky?

Anche: Já mám dojem, že to může fungovat jenom u kapel jako Radiohead, který s tím přišly první. U nějakých neznámejch prvních alb mi to nepříjde úplně dobrý.

Tomáš: Já na to asi nemám nějaký jasnej názor.

Streamujete?

Anche: Jo, taky. Když má nějaký interpret dobrou mixtape na Soundcloudu nebo něco vlastního, tak proč ne.

Tomáš: Prakticky ne. Občas si pustím něco na Soundcloudu, nějaký mixtape nebo jednotlivou věc, ale moc to neposlouchám.

Zaplatili byste si nějakou cloudovou službu za měsíční paušál?

Anche: Kdyby tady bylo Spotify, tak hrozně ráda. Mě hrozně mrzí, že to tady není.

Deezer nebo MusicJet, který jsou v dostupné v Česku tě nelákají?

Anche: Moc ne, protože mi přijde, že na Spotify je asi všechno. A je takovej nevěrohodnější. U těch ostatních zatím ten pocit nemám.

Když se rozhodujete o kupování hudby, hraje u vás roli, zda je interpret český nebo zahraniční?

Tomáš: Já český skoro neposlouchám, takže se to ani nemůže projevit v praxi.

Anche: Já poslouchám taky míň český hudby, ale koupila jsem si třeba nového Neckáře.

Tomáš: Já z tebe mám úplně mindrák.

Anche: To ne, ono to teď asi vypadá, že hrozně kupuju, ale samozřejmě taky stahuju. Ale přijde mi, že aspoň něco dělám.

Co si myslíte o finančních postizích ze strany hudebního průmyslu jako reakci na potírání „pirátství“?

Tomáš: Do určitý míry tomu rozumím. Tam jde určitě o tvrdost tý sankce. Já neznám konkrétní případy, ale poslat někomu pokutu v řádech statisíců, to už je trochu vedle.

Anche: Já tomu taky rozumím. Na druhou stranu z toho furt viním ten průmysl (a to není jen ten hudební, ale i filmovej), že nebral ten internet vážně a takhle to dopadlo. Kdyby se to nějak podchytilo dřív, tak k tomu možná nemuselo dojít vůbec. Jasně, všichni víme, že stahování je špatné, ale co z toho... Kdyby to zákonodárci podchytili už v době, kdy byl Napster, tak by podle mě tady dnes nebylo žádný uloz.to. Ta chyba je někde daleko v těch devadesátkách.

Tomáš: Mně se zdá, že se to v poslední době ty nahrávací společnosti snažej trochu podchycovat a ztěžovat přístup k těm věcem. Řekl bych, že by to časem mohlo dospět k prostředí, kdy člověk bude spíš ochotnej za to dát nějakou odpovídající částku, než abych se to za každou cenu snažil někde stáhnout.

Anche: Já si taky myslím. Kolik lidí už dnes – včetně mě – má zaplaceno třeba rychlejší stahování, aby to bylo pohodlnější.

Tomáš: Já do toho úplně nevidím, ale když se podíváš na ty koláče, kolik jde tomu interpretovi a kolik spadne do distribuce a všeho... Tak člověk pak má tu škodolibost, že by to měl naopak dělat ještě víc. Ale samozřejmě jsou tu malý labely a jsou tu obchodní společnosti, a v tom je zase rozdíl.

Dneska už interpret může vydat a distribuovat album sám na internetu...

Anche: Vliv na šíření a podporu daného interpreta je samozřejmě nezanedbatelný.

Když si jen vzpomenu, kolik umělců – a jakých – udělalo ten song Megaupload, než to zavřeli. To byly Macy Gray, Kanye West: „M-E-G-A – upload to me today, send me a file...“ A pak to za pár dní zrušili.

Používáte YouTube i jako "rádio"?

Anche: Jo, dám si tam nějaký playlist.

Tomáš: Já vůbec nevím, jak se tam nějaký playlist dělá. Takže si vždycky pustím jenom izolovaně písničku – to dělám hodně často. Jedu si tam hodně klasiku, protože tu nejsem schopnej někde – ehm – sehnat.

Posloucháte nějaké české rádio?

Anche: Já nejvíc poslouchám Expres, to mi tak vyhovuje.

Tomáš: To je přesně mix tý disko záliby a tý alternativy. Expresový lidičky.

Anche: Je to tak. Já jsem třeba velmi ráda dělala pro festival Sperm, kde je k vidění v mých očích skvělá hudba, ale ktorej se vůči hudbě, kterou já rovněž poslouchám, dost vymezuje.

Tomáš: Ale tys' mě tou Rihannou nakazila. Jak se jmenuje ta písnička... We Found Love, to je dobrý.

Anche: To mi říkalo víc lidí, co Rihannu normálně odsoudili, že tahle píseň (a ten klip k tomu) je nějak oslovila... Že jako Rihanna je jinak na hovno, ale tohle, to je fakt dobrý. Na to se snad nedá říct nic jinýho než please, Rihanna byla vždycky dobrá.

Posloucháte Radio Wave?

Anche: Jo. Ta hudba, co tam hrajou, mě strašně baví. Některý pořady teda úplně nemusím. Ale ta hudební dramaturgie mi přijde výborná. Některý lidi, co tam pracují jsou i mí kamarádi.

Tomáš: Anche tam byla jako host, v Holinkách.

Anche: Šířit devadesátkovou osvětu s Honzou Bártou.

Tomáš: Já jinak rádia poslouchám primárně u počítače a poslouchám právě Wave. Pak ještě České rozhlas Vltava, když tam hraje klasika, nebo D-dur.

Tomáši, ty hraješ na nějaký nástroj?

Tomáš: Ne. Mě to hrozně uklidňuje. A když mám teď rádio v mobilu, tak poslouchám Radio 1, Classic FM, Vltavu nebo Expres. Rád surfuju jako v tom dětství – třeba natrefím na super věc na Country rádiu a tak si tím rozšířím obzory. Nebo před spaním Vltavu a tak.

Anche: To střídání mě taky baví, hlavně v autě.

Tomáš: Tomu Wave připisuju tak nejvíc váhu. Radio 1 mě neruší, ale neberu to zrovna moc vážně.

Sledujete nějaké hudební magazíny (online/tisk)?

Tomáš: Ten Pitchfork a ještě Gorilla vs. Bear, to je podobný Pitchforku. A pak na Facebooku.

Anche: Dneska už ne. Tomáš je v tomhle aktivnější. Já to víc nechávám na ostatních, ať mi to připravěj.

A před internetem jste si kupovali nějaké časopisy?

Tomáš: To jo. Těch ale bylo.

Anche: Tak to Bravo se ke mně dostávalo přes kamarády. Bravo si kupuju občas i dneska, abych se udržovala. Protože kromě Planety Nova hraju ještě sama za sebe a to hraju úplně všechno. Dřív jsem si kupovala F:liter, sem tam nějaký TRIPMAGy, XMAGy. A dnes nemůžu říct, že bych něco na internetu sledovala pravidelně, tištěnýho už vůbec ne.

Tomáš: V devadesátkách mně byl kupovanej Popcorn. Možná i to Bravičko. A pak v pubertě, když jsem nějak intelektuálně prozřel (asi kolem čtrnácti), jsem si začal kupovat Ultramix. Ten jsem jel ale úplně strašně, měl jsem všechny čísla, než to asi po dvou letech skončilo. Sem tam TRIPMAG, F:liter, ale to už mě moc nebralo, nebo velmi zřídka Rock&Pop. Jednou dvakrát jsem si koupil i Fullmoon, ale to jde fakt mimo mě – nebavilo mě, o čem píše. Pak na internetu jsem ze začátku nic moc nesledoval, kromě občas Music serveru..

Kdy jste začali být uživateli internetu?

Tomáš: Víc jsem začal internet používat od roku 2001.

Anche: Když mi táta založil email, to byl tak rok 2000. To jsem šla do primy a chodila jsem na server Alik.cz. Kamarády z Alíka mám dodnes!

Tomáš: Já chodil hodně na Xchat.

Anche: Jo, tam jsem taky chodila.

Tomáš: Ale s hudbou se to začalo pojit až tak od roku 2004-2005. To jsem ji začal víc hledat.

Anche: Ale furt to bylo tak, že jsem spíš čekala, až mi tu hudbu někdo nějak dá.

Tomáš: Tehdy nešlo ještě moc stahovat. Ústřední byla pořád půjčovna cédéček.

Kupovali jste si originál CD?

Tomáš: To podstatně víc. Od těch čtrnácti docela jo.

Anche: Když jsem dostala nějaký peníze, tak jo. Nebo jsem si přála k narozeninám.

Tomáš: Já jsem jednou doma našel strašnou věc – Bravo Hits 8, půlka devadesátých let. Víím, že tehdy mi to máma koupila jenom kvůli tomu, že tam byl song z Flistounů, toho filmu. A to dvojcédéčko stálo třeba osmikilo! A zpětně víím, že jsou to kolikrát nějaký nezajímavý hity. To je strašidelný.

Nahráváte si nějaké playlisty, které pak na internetu sdílíte?

Tomáš: Jednou.

Anche: Kvůli rozhovoru pro VICE (PNDJs).

Jak často chodíte na koncerty?

Tomáš: Bejvalo to lepší. Na živej koncert tak jednou měsíčně. Jinak dýdžejové tak pětkrát do měsíce.

Anche: Tak třikrát – čtyřikrát za měsíc.

Kam chodíte v Praze na koncerty?

Anche: Nejvíc do Meetfactory.

Tomáš: Asi tak.

Anche: Zbytek už je takovej random, kde se mi co líbí.

Kde hledáte tipy na koncerty?

Tomáš: Já se dost děším, jak jsem omezenej, ale je to právě hlavně přes Facebook.

Anche: Já jsem například v klubu Ticketpro a chodí mi upozornění na ty velký koncerty.

Na jakých koncertech jste v poslední době byli?

Tomáš: Picture Plane v K4. V Meetfactory na Pains of Being Pure At Heart.

Anche: Naposledy jsem byla na Stingovi v Ostravě. V Meetfactory na Why?.

Máte pocit, že internet zmenšil propast mezi hudebníkem a fanouškem?

Tomáš: Jo, jo.

Anche: Asi jo. Konkrétně ten Twitter dělá tu komunikaci takovou adresnější.

Změnil se nějak váš hudební vkus, když jste začali poslouchat hudbu z internetu?

Anche: No, od Radia Relax to byl velkej krok.

Tomáš: V každým případě. U mě je tam dobře patřej zlom asi od roku 2005, kdy jsem začal sledovat hudební blogy a který mi otevřely mnohem širší obzor.

Anche: Tenkrát se vlastně stahovalo přes hudební blogy.

Tomáš: Jo, to byly dobrý platformy pro tohle rozšiřování. Předtím jsem byl prakticky odkázanej na Radio 1 a Ultramix. A najednou mým lepším přístupem k internetu, tím větším rozvojem hudebních serverů a hudebních blogů, který jsem po očku sledoval, byl mnohem pestřejší výběr.

Anche: Jo jo. Akorát ty obzory jsou teď na můj vkus dost nekonečný.

Proto možná bude stoupat poptávka po lepší organizaci nebo „personalizaci“ hudby.

Anche: Na tohle jsou dobrý ty Genius playlisty v iTunes.

Anche: A ještě k tomu sledování blogů... Podle mě je hrozně těžký posoudit, co je kvalitní hudba. Mohla jsi sice sledovat blog člověka, který poslouchal kvalitní hudbu.. Ale pro spoustu lidí to zároveň mohlo být velmi na nic. Souvisí to s tím, kde se člověk pohybuje a co se tam považuje za kvalitu.

Tomáš: Já mám na tom Facebooku několik lidí, který jsou hudební publicisti a házej tam aktuální věci, tak tomu věnuju nějakou pozornost. Ale sám, jak o tom mluvím, tak mě vlastně děsí ta pasivita, s jakou to přijímám. Člověk říká, že se zajímá o hudbu a teď najednou, jak o tom mluvím, zjišťuju, že jsem o poznání pasivnější, než bych se původně hodnotil.

Anche: Tak je to prostě pohodlný, a co no.

Tomáš: No ne, ale je to docela nepříjemný zjištění, že jsem odkázanej na nějakých deset podělanejch zdrojů. To je takovej kulturní hipsterskej syndrom, že člověk si přeceňuje nějakou svou kulturní originalitu a pak zjistí, že je asi tak originální jako všichni okolo něj.

Takže jsme se od masmédií, které jsme všichni sledovali v době devadesátek, posunuli k internetu, kde jsou sice teoreticky bezbřehé možnosti, ale kde stejně nakonec sledujeme stejné kanály – viz Pitchfork?

Tomáš: Ale skupina je to menší.

Anche: To jo, a proto jsem ráda když narazím na lidi, kteří jsou schopni poslouchat nejenom jeden žánr. S nějakým přesahem. Myslím si, že člověk může posoudit kvalitu v jednom omezeném žánru a pak v tom druhým spíš, když má nějaký srovnání.

Přílohy 5: rozhovor s interpretem

FLOEX / Tomáš Dvořák (*1978)

3. 12. 2012, Praha

Jak vzniklo tvoje současné hudební zaměření, kde kombinuješ klasické nástroje s elektronickou produkcí?

Vznikalo to postupně s tím, jak člověk hledá ten svůj zvukovej vesmír. Od šesti let jsem studoval klarinet. Měl jsem takový pnutí, kdy jsem musel pořád něco vytvářet (*smích*). Jako malej to byly blbosti, psal jsem nějaký časopisy, a pak jsem zjistil, že hudba mě baví asi nejvíc.

Já jsem do té doby poslouchal kytarovky. Nebavil mě zvuk těch chemicko-čistých věcí typu Kraftwerk. Pak na Radiu 1 začal hrát Josef Sedloň novou vlnu elektroniky, třeba Future Sound of London, což bylo otevření úplně nového prostorového zvuku. Bylo to barevnější a přírodnější. Nebo špinavější a hlubší, nebo jak to popsat. To mi začalo hrozně sedět a od té doby v tom jedu. To bylo zhruba v roce 1994.

Kdy jsi vlastně začal dělat hudbu? Svou první desku Pocustone jsi vydal v roce 2001.

To jo, ale hudbu jsem začal dělat už o dost dřív. Tak nějak v době, kdy tady byly první pokusy jako Ohm Square nebo Liquid Harmony. Byl tam hlavně ekonomický problém. Dneska může hudbu svým způsobem dělat každý. Máš nějakou počítač a něco na tom uděláš. To tenkrát vůbec nebylo myslitelný, mohla jsi o tom snít. Nechci přehánět, ale pokud jsi neměla padesát sto tisíc, tak sis ani neškrtla. Já jsem si na první desku naspořil na sampler a ten stál osmdesát tisíc – a to ještě v té době, kdy tyhle peníze byly o něčem jiným.

Podle tebe tedy má dnes díky dostupnějším technologiím více lidí možnost tvořit hudbu?

To jo a je to samozřejmě pozitivní. Přístup k tomu nástroji je jednodušší. Dneska je možný cokoliv, dostupnost nástrojů, když jsou virtuální, je daleko větší, takže o tohle už nejde. Tenkrát byl každej pionýr, protože těch lidí, co něco začínalo dělat, bylo pár, a najít si svůj prostor bylo daleko jednodušší. Dneska se musíš daleko víc snažit.

Ovlivnilo tě nějak v tvorbě to, že postupně začal být dostupný internet?

To s tím podle mě nesouvisí. Možná že je dostupnější software nebo samplý, co si můžeš stáhnout, to jo. V té tvorbě to zrychlilo určitý věci. Ale internet je zásadní hlavně navenek, s tím, jak se mění hudební průmysl.

A co například spolupráce s ostatními umělci na dálku? Na nové desce máš hostující zahraniční umělce...

Samozřejmě možnost tvořit hudbu na dálku nebo možnost se vůbec s nějakýma lidma propojit internet umožnil. Ale to není, řekl bych, to zásadní. Já osobně to ani nemám moc rád. Je to taková z nouze ctnost. Já jsem to právě absolvoval na tu novou desku. Byly tam dva takový případy. Jeden jsme začali dělat a pak jsme zjistili, že je to natolik složitý, že jsme to nakonec stejně dodělávali ve studiu. Ty tomu člověku řekneš nějakou představu, on to nahraje a ty pak třeba chceš změnit jen nějakou blbost. Takže mu to musíš znova říct, on to musí znova nahrát, a třeba se do toho nestrefí... Věc, která by ve studiu byla otázka pěti minut je tady otázkou čtrnácti dní. A ještě to ztrácí nějakou kontinuitu a energii, protože ti lidi ztrácejí motivaci.

Ale internet je dobřej v hledání těch lidí. Že můžeš rozjet něco s někým, kdo je na druhý straně planety. Takových věcí mám vlastně celkem hodně. Přes Machinarium mě lidi právě objevují a třeba mi i píšou na možnost spolupráce. Takže obecně – když se bavíme o těch věcech zevnitř, tak to nevidím jako natolik zásadní, ale vnímám to jako zásadní hlavně navenek.

Na iTunes si zájemci mohou koupit tvoji desku za \$9.99 (cca 200Kč) a na Bandcampu je za cenu minimálně 6eur (150Kč), fanoušci ale můžou přihodit i víc. Jak vnímáš tuhle flexibilitu ceny?

Na iTunes je cena daná, tam levněji desku dát nemůžeš. Navíc to jde přes několik vrstev, než se ty peníze vůbec dostanou k tobě. Je tam iTunes, pak agentura, která se nám o to stará, pak můj label a pak to jde teprve ke mně. Kdežto na Bandcampu si to administruju sám. A i když tam je taky hodně poplatků, tak ve výsledku máš nějakých padesát procent.

Bandcamp je ale webová služba, takže si neodkupují licenci, což je na tom hrozně důležitý a pozitivní. Protože jsi pořád vlastníkem té hudby. Já mám Bandcamp hrozně rád, navíc se ta služba pořád rozvíjí, pořád na tom makaj. Nejdůležitější samozřejmě je, že zprostředkovávají prodej, ale dělají i spoustu dalších věcí okolo a ve výsledku je to to nejlepší, co znám.

Navíc se mi v dnešní době líbí ta nezávislost. Ale musíš se víc snažit a pořád se propagovat, což mě teda zrovna moc nebaví... Musíš pracovat na různých kanálech, jak k lidem tu hudbu aktivně dostat. Anebo jim aspoň otevřít ty dveře a být na těch kanálech. Facebook je v tomhle asi nejefektivnější.

Dá se říct, že internet zmenšil bariéru mezi hudebníkem a fanouškem?

Radikálně. Jde hlavně o to, jak to funguje a jak to fungovalo. Labely budou fungovat dál, ale budou mít podle mě úplně jinou úlohu. Dřív to bylo o tom, že label ti zaplatil nahrávání, výrobu, mastering. (I když mě konkrétně se tohle moc netýkalo, protože jsem producent, který dělá v dobrým studiu.) Label ti dělal propagaci a byl součástí toho, kam se lidi dívali. Tohle byla jejich úloha. Kdežto dnes se to zmenšilo na dvě věci, a o to jsou důležitější: propagace a to, že dnes label funguje jako kurátor. Dívám se pravidelně na vydavatelství, protože vím, že tam vychází dobrý desky. Podobně jako ve výtvarném umění má kurátor nějakou myšlenku a dává dohromady umělce pro výstavu, tak má label nějakou myšlenku a dává dohromady lidi, kteří tam potom choděj.

Tyhle dvě věci jsou myslím nejdůležitější – ty zbylý vlastně odpadly.

To kurátorství mě zajímá, protože přes nějaký weby se můžeš dostat k lidem, který by ta hudba mohla zajímat. A ta propagace – když v ní ten label není dobřej, tak to pro tebe už pak nemá žádný význam.

Jak je to s takovými labely v Čechách?

Když mluvím o elektronické hudbě, tak bych řekl, že v Čechách není takovej label, kterej by sdružoval obě dvě věci. U propagace to je různý a nedokážu to posoudit, protože jsem to dělal jen s jedním labelem. A s tím kurátorstvím je problém, protože v Čechách je těch kapel tak málo, že není možný udělat úplně konzistentní vydavatelství.

A co Minority Records, u kterých momentálně jsi?

Minority Records je v tomhle svým způsobem unikát, tam vidíš názor. Ale je to proto, že oni primárně nevydávají český desky. Je to vinylový vydavatelství a Dan (*Dudarec – pozn. aut.*) si hledá i tituly ze zahraničí, který vydaly desku jen digitálně nebo na cédéčku a těm pak nabídne, že by jim to vydal i na desce. Ale vydavatelství orientovaný vyloženě na tu hudbu, která mě zajímá, tu v podstatě neznám. Což ale vůbec není výčitka, protože je to pochopitelný vzhledem k tomu, jak jsme malá země.

Ted' trochu z jiného soudku: co si myslíš o Supraphonu, který mění image tím, že k němu přechází mladší české kapely a stará se o ně komplexně?

Já si myslím, že to dělají dobře. Samozřejmě to není vydavatelství, který by mělo co do činění se mnou, protože já funguju úplně jinak. Moje hudba je jednak alternativnější a jednak „globálnější“. Já teď funguju na globálnější síti, kdežto Supraphon je čistě zaměřenej na českou zemi. Navíc budou mít určité nároky na exkluzivitu, což se dřív dělalo normálně, ale dnes mi to přijde směšný.

Protože bys neměl možnost to nabízet přes Bandcamp a jiné kanály...?

Přesně tak. Třeba moje poslední deska vyšla na Minority Records, který se mi stará o fyzický nosiče, a na Amanita Design. A zároveň ještě já jsem ji vydával. Takže vlastně tři subjekty.

Amanita mi pomohla v tom, se dostat víc do ciziny. Podpořili mě v tom, že to zpropagovali přes svoje kanály, což bylo hrozně znát. Lidi, co mají rádi moji soundtrackovou tvorbu se dozvěděli, že vedle toho dělám ještě vlastní věci. Takže i z toho důvodu jsem teďka nezávislej a nejsem u žádnýho vydavatelství, protože i z hlediska propagace pro mě to vydavatelství trochu ztratilo význam. Čímž ale nepodceňuju podíl Minority nebo Amanita, kteří té propagaci taky pomohli. Spíš chci mít možnost pracovat s více kanály, i když je to náročnější.

V době, kdy je spousta lidí zvyklá za hudbu neplatit a stáhnout si ji zadarmo z torrentů apod. necháváš fanoušky na webu celou desku streamovat zadarmo. Zároveň ale nabízíš svou desku na prodej. Funguje u tebe tenhle model?

Já si myslím, že je to to nejlepší, co se dá v tuhle chvíli udělat. Moje filozofie je, že na jedny straně nesouhlasím s takovejma úletama a la pirátská strana. – Jako že, když dám svůj výtvar na internet, tak je všech – to mi přijde drzý. Zároveň to ale neznamená, že bych si přál, aby za to někoho trestali! Maximálně v některých ojedinělých megapřípadech třeba pokuta ne velkého charakteru.

Hlavně by ve společnosti mělo být chápaný, že je to autorovo dílo. A zároveň je, ze strany umělce, důležitý, být co nejotevřenější. Ani si nemyslím, že by se muselo v tomhle směru mnoho měnit. Lidi se jen musí naučit respektovat a chápat to, že když toho člověka podpoří, tak mají naději, že ten člověk pak bude mít čas nebo prostor dělat další věci.

Zdá se mi, že to funguje víc u lidí, co se zajímají o nezávislejší hudbu. V herním průmyslu je podle mě tohle hrozně cejtít. Jak jsou lidi jakoby loajálnější, tak mají větší tendenci tě podpořit.

Ale nejdůležitější je, že lidi by měli mít co nejjednodušší způsob, jak si tu hudbu poslechnout, případně podpořit. A mělo by to být co nejlevnější. Nechápu, jak někdo může prodávat desku a nedát tam ani ukázky. Já přece nebudu někde pracně hledat, co ta kapela vlastně dělá. A nejlepší je, tam dát tu desku celou, ať si to lidi poslechnou, kolikrát chtěj a když se jim to líbí, tak to můžou podpořit.

Protože i když si to budou chtít stáhnout, tak to dnes stejně není problém. Takhle jim to akorát otevřeš a zjednodušíš ten přístup, aby nemuseli nikde nic hledat.

Dá se to chápat i tak, že je ta zpřístupněná deska jen formou propagace, přičemž vyděláváš spíš na koncertech?

Vůbec. V mém případě absolutně ne. Vydělávám nejmíc na prodeji desek v digitálním formátu. Koncerty jsou pro mě vlastně prodělečná záležitost. (*smích*) To dělám fakt pro radost. Kdybych byl producent s notebookem, kterej takhle jezdí, tak by se možná o něčem dalo mluvit. Ale já mám kapelu, kde koncert realizuje pět šest lidí. I když je částka relativně vysoká, tak když si to vydělíš počtem lidí, ještě dáváš něco bookingu a

platíš za dopravu, tak jsou to řádově tisíc dva tisíce korun za koncert. To když hraju jako DJ tady na nějakým baru, tak dostanu často i víc peněz. A o peníze z cédéček na koncertech se snažím taky podělit s ostatníma hudebníkama, abych to nějak podpořil. Ale jako nestěžuju si, žiju z těch prodejů na Bandcampu a tak.

Teď ti ale popisuju svůj model a neříkám, že hraním na koncertech se nedá uživit. Určitě je to možný funkční model. Jen se snažím vyvrátit určité představy – který jsou podle mě kliše – třeba, že hudebníci si vydělávají hlavně živou produkcí.

Někteří stále hořekují nad tím, že široká dostupnost hudby způsobila, že hudební dílo ztrácí hodnotu... Jak to vidíš ty?

To, že se to demokratizovalo, je určitě pozitivní. Nejvíc to uškodilo mainstreamovým vydavatelstvím – který ten průmysl diktovali – takže to je taky pozitivní. Například když šly cédéčka do háje, tak první, co se začalo dít, bylo, že začaly hrozně zdražovat. Čímž si pod sebou podřezali větev. Tys třeba šla do Bontonlandu a tam stálo třeba cédéčko z Ninja Tunes sedm stovek, to je úplně absurdní. Takže začali krachovat a začalo se to rozkládat, což je dobrý...

Umělcům to nějak pomohlo?

No, začalo se to víc otevírat, začala být možnost víc komunikovat. Nemusíš mít ten mezičlánek. Je dobrý ho mít na ty věci jako je kurátorství, ale není to nutnost. Ale je pravda, že tý hudby je hrozně moc, všechno se to zrychlilo. Souvisí to určitě s tím, že objem produkce je větší, protože dneska to může dělat každej třeba jako hobby. Vydávat desky, dávat věci na SoundCloud. Větší objem produkce je tedy způsoben tím, že je to demokratičtější a konkrétně v elektronice vůbec není problém tu hudbu dělat. Ale je tam devalvace. Což taky není problém, jen je problém v tom, jak se v tom orientovat. To je obecný problém nárůstu toku informací v dnešním světě.

A co když mi někdo doporučí, co poslouchat..

To bude hrát stále větší roli. Dneska je důležitější mít klíč k té hudbě, která mě zajímá. A pozice hudebníků je občas těžký se dostat k těm lidem, který by to mohlo zajímat. Proto je právě důležitý pracovat s těmi nástroji na internetu jako Facebook, aby se to k lidem dostalo.

Sleduješ ty osobně nějaká média, která tě nasměrují na něco, co by tě mohlo zajímat?

Tak po kamarádech nebo Facebooku sleduju aktivně pár online časopisů a hodně i (*online zahraniční – pozn. aut.*) obchody. Bleep třeba posílá newslettery každý týden s novými deskama. Nebo Boomkat, obchod, kam píšou recenze zaměřený na alternativní hudbu. Pak i nějaký český jako Indiemusic nebo Fullmoon.

Z jakých nosičů posloucháš hudbu?

Normálně nejvíc z empétrejek. Používám iTunes, což je dobrý na organizování hudby. A potom, co se mi fakt líbí, je, že si dělám cédéčkovéj archiv. Vinyly tolik ne, já mám rád cédéčka a ten cédéčkovéj zvuk. Je to „hi-fi“ (*smích*). Doufám, že tenhle formát přežije, protože mám ten archiv, ačkoliv to není úplně současnej trend.

Co říkáš na streamování, posloucháš takhle hudbu?

Já myslím, že je to dobrý. Na Spotify moje hudba je, i když to ještě v Čechách není a nemůžu to poslouchat. A s MusicJetem jednáme, že by tam moje hudba mohla být. (Já mám na ty digitální prodeje agenturu, protože kdyby to měl člověk dělat jednotlivě, tak se z toho zblázní.) Ale mně osobně by takhle poslouchat nevyhovovalo, protože mi to nepříjde tak kvalitní. Tím, že je to streaming, tak je to třeba 128 kB/s, a to už je slyšet.

Ale vím, že pro umělce těch peněz z toho není tolik. Četl jsem o tom nějaký diskuze a třeba Phon.o, producent německej, si stěžoval, ať to nikdo nepoužívá. Že mu poslali výpis, kde měl sice tisíce poslechů, ale říkal, že by si za to koupil jednu vodu. Ale ono je to docela logický – když si vezmeš, kolik lidí tu písničku poslouchá v klasickém rádiu, kdežto tady se to počítá na poslechy jednotlivých lidí...

Ale myslím, že je to dobrá cesta a čím víc lidí to bude používat, tím to bude zajímavější.

Z tvého nadšení z různých multimediálních projektů, kterým ses v letech 2001-2011 věnoval, se dá odvodit, že tě nová média docela fascinují...

Jo, hledal jsem nové možnosti, jak vytvářet hudbu. Já to beru tak, že jsem dělal pořád hudbu, ale trochu jiným způsobem. Technologie v tom hrají tu úlohu, že otevírají nové neprobádané možnosti. Dá se říct, takový jednotící prvek pro všechny ty performance bylo vytváření podmínek nebo prostoru pro hudbu, než doslovný vyřčení té hudby. Bylo to takový období, který mi hodně dalo a pořád z něj čerpám. Teď se chci ale zase věnovat té hudbě jako takové.